

med w. gr
v. d. S

Dr. E. Brongersma

Over pedofielen en 'kinderlokkers'

intermediair

7-13
17 september 1973

Dr. E. Brongersma beëindigde in 1935 zijn rechtenstudie aan de Universiteit van Amsterdam. Hij promoveerde in 1940 te Nijmegen op een proefschrift over de Portugese grondwet. Hij was van 1960-1967 wetenschappelijk hoofdmedewerker bij het Criminologisch Instituut van de Rijksuniversiteit Utrecht. Hij is advocaat en sinds 1963 lid van de Eerste Kamer. Van zijn hand verschenen vele publikaties in boekvorm, in tijdschriften en kranten op juridisch, wijsgerig, politiek en historisch gebied. Recente publikaties verwant aan het onderwerp van dit artikel zijn:
Het aanstotelijke en zinneprikkelende in Nederland in: Montgomery Hyde 'Zestig eeuwen pornografie' (Amsterdam 1966)
Sex en Straf (Den Haag 1970)
Das verfemte Geschlecht - Dokumentation über Knabenliebe (München 1970)
Homosexualiteit en strafrecht in bundel 'Homosexualiteit' van Psychiatrisch-Juridisch Gezelschap (Amsterdam 1971)
Slachtoffers van zedendelicten in Mr. K. Wiersma e.a. 'Slachtoffer van delicten' (Baarn 1971)
Wetgeving en rechtspraak in: Dr. F. Bernard e.a. 'Sex met kinderen' (Den Haag 1972)
Sexuality and the law, Journal Am. Inst. of Hypnosis vol. 14, no. 5 (Sept. 1973)
L'homophilie à visage couvert in A. Boudry e.a. 'L'homophilie à visage découvert' (Paris 1974)

Het seksuele contact tussen volwassene en kind

Pedofilie (het verschijnsel dat volwassenen zich erotisch vooral of uitsluitend aangetrokken voelen tot kinderen) is één van die terreinen waar het gedrag van de omgeving veel meer voortkomt uit vooroordeel en onwetendheid dan uit een nuchtere analyse van feitelijke gegevens. Het beïjnd van de pedofiel als oversexte kinderverkrachter, zoals dat bij het grote publiek leeft, staat ver van de werkelijkheid. Wanneer van de (geschatte) meer dan een miljoen zedendelicten per jaar in Nederland een enkele maal zo'n delict gepaard gaat met doding van het kind — een afschuwelijk en afgrijselijk feit — vormt dat in de ogen van het publiek een typerend geval. Uit onderzoek komt een ander beeld naar voren, waarbij geweld bijvoorbeeld uiterst zeldzaam is. Voorts blijkt maar een heel klein deel van de seksuele handelingen tussen volwassenen en kinderen gepleegd te worden door werkelijke pedofielen.

Een bijzonder belangrijk probleem is de opvang en begeleiding van kinderen die seksueel contact met volwassenen hebben gehad. Er heerst een zeldzame eenstemmigheid in de vakliteratuur over het feit dat de seksuele handeling op zich gewoonlijk veel minder indruk maakt op het kind dan de reactie achteraf van de omgeving. Niet zelden blijken het trouwens de kinderen zelf te zijn, die (vaak herhaalde malen) het initiatief tot seksueel contact met ouderen nemen.

Over pedofilie (pados = van het kind; philen = liefhebben) verstaan we het verschijnsel, dat sommige volwassen mensen zich uitsluitend of bij voorkeur erotisch aangetrokken gevoelen tot kinderen. 'Kind' is intussen een weinig omschreven begrip. Gemakshalve nemen we hier als leeftijdsgrens naar boven de lijn aan, getrokken door het Nederlandse strafrecht: de grens van zestien jaren.

In de vakliteratuur worden daarbij vaak alé daaronder liggende leeftijden over één kam geschoren. Er is evenwel alle reden dit niet te doen. Ook bij pedofielen zelf blijkt haast altijd een uitgesproken voorkeur voor een bepaalde leeftijdsgroep te bestaan; bij anderen draait alles om kleuters, bij anderen staat het lagere-school-kind centraal, terwijl een derde en waarschijnlijk meest talrijke groep speciaal aandacht heeft voor jongens en meisjes vlak voor of juist in de puberteit. Een verdere uitsplitsing onder de pedofielen is dus gewenst. In elk geval maakt het een groot verschil of de verlangens uitgaan naar een geslachtsrijp kind of naar een dat nog onrijp is.

Van het geslachtsrijp kind is het immers voor iedereen, dus ook voor de niet-pedofiel, duidelijk dat het door de natuur lichamelijk reeds bestemd is, geschikt is gemaakt voor seksuele omgang. Men kan veronderstellen dat het soortgelijke seksuele behoeften en aandriften heeft als een volwassene en een zelfde seksuele respons vertoont. De situatie ligt daarom maatschappelijk anders dan bij het onrijpe kind, waar deze veronderstellingen minder voor de hand liggen. De volwassene, die seksuele contacten heeft met een geslachtsrijp kind, overschrijdt een grens die onze cultuur slechts betrekkelijk kort geleden is gaan stellen.

Bij het onrijpe kind is de kloof veel groter. Wel kan een groot percentage onrijpe kinderen dus volledig orgasme ervaren (bij jongens dus zonder zaadlossing), met hevige lustgevoelens en bij niet weinigen is dit zelfs

herhaalbaar met een frequentie, die bij geslachtsrijpen uitgesloten is. Anderen slagen er nog niet in, een orgasme te bereiken. Maar dit is niet het punt waarom het gaat. Essentieel is, dat de puberteit de belevingswereld van het kind een totaal nieuwe dimensie geeft, dus ook de seksuele belevingswereld. Vóór zijn puberteit kan een kind godsdienstig zijn, muziek waarderen, van een mooi landschap houden, mensen liefhebben, seksuele lust ervaren. Met de puberteit krijgt dit alles evenwel een heel andere kwaliteit en diepte. Pedofielen die jarenlang een diepe erotische verbondenheid hadden met een en hetzelfde kind, dat in die verhouding door zijn puberteit heengroeide, getuigen dan ook van de ingrijpende verandering die het intieme samenzijn daarbij onderging.

De volwassene die een kind erotisch begeert, kan man of vrouw zijn; het verlangen kan heterofiel of homofiel gericht wezen. Wel moet worden opgemerkt, dat juist bij degenen, die door onrijpe kinderen worden aangetrokken, het geslacht van het kind soms een ondergeschikte rol speelt en één en dezelfde persoon dan zowel heteroseksuele als homoseksuele contacten zoekt.

Pedofilie omvat dus in beginsel al acht heel uiteenlopende mogelijkheden, acht combinaties uit de begrippenparen man-vrouw; rijp-onrijp; jongen-meisje. Bij elke mogelijkheid kunnen zich verdere verbijzonderingen voordoen. Zo kan de verhouding incestueus zijn (ouder — eigen kind), sadistisch of masochistisch getint ('de strenge opvoeder') enzovoort.

Wat weten we van pedofilie?

Wat weten we nu van dit complex van verschijnselen? Wetenschappelijk gesproken nog maar bitter weinig. In de tijd dat het systematisch onderzoek naar het menselijk geslachtsleven opkwam, was dit hele terrein reeds belegd met een zo zwaar drukend taboe, dat de gegevens uiterst schaars zijn. Dit geldt vooral voor de vrouwelijke kant. Hier doet zich immers een zelfde verschijn-

sel voor als bij de homofiele. De mannelijke homoseksualiteit heeft altijd veel meer de aandacht getrokken dan de vrouwelijke; met uitzondering van Oostenrijk (tot de wetswijziging van 23 januari 1974) heeft ook haast geen enkel Europees land vrouwelijke homoseksualiteit tot misdrijf gestempeld. Vriendinnen mogen elkaar zoenen en liefkozen zonder op te vallen. Twee samenwonende vrouwen zijn gewoon; twee samenwonende mannen zijn vreemd.

Zo is in onze cultuur ook de bemoeienis met het kind, vooral het kleine kind, de verzorging en de opvoeding, typisch vrouwenwerk. Het wekt daarom geen opzeten als een vrouw een jongetje of een meisje liefkoost en er heel intiem mee is. Hetzelfde gedrag wordt bij een man gauw abnormaal en verdacht gevonden.

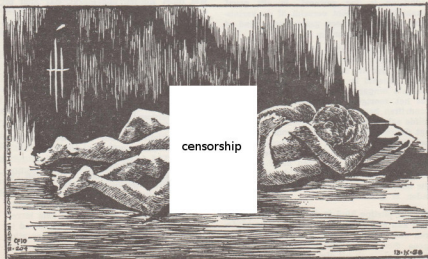
Er is mij geen enkele wetenschappelijke monografie over vrouwelijke pedofilie bekend. Kinsey, Caprio, Krafft-Ebing, Moll en Hentig maken er slechts terloops melding van, zoals ook de Deense criminoloog Jerild constateert ('De Peadofilie', København 1964, blz. 152). Wel is er een aantal Amerikaanse pockets, die zich als psychiatrische studies aandienen en in alle details beschrijven hoe vrouwen met jonge jongens sex bedrijven (er blijkt nogal wat belangstelling voor dit thema te bestaan!), maar de inhoud is kennelijk grotendeels aan de pornografische fantasie van de beweerde schrijver ontsproten.

Gebhard c.s. ('Sex Offenders', New York 1965) menen dat relaties tussen vrouwen en kleinere jongens zeldzaam zijn: 'Volwassen vrouwen bevorderen slechts zelden seksuele activiteit met jongens voor de puberteit: een dergelijk gedrag is volstrekt strijdig met de in onze cultuur heersende voorstelling van de man als degenen van wie de activiteit uitgaat en die seksueel domineert als partner.

Horst Irgens, Kopenhagen.

Bij de grote meerderheid van volwassen vrouwen is bovendien niet de gedachte opgekomen dat een onrijpe jongen een bevredigende of zelfs maar geschikte seksuele partner zou kunnen zijn. Het is onze indruk dat de vrouwen, die het met kleine jongens aanleggen over het algemeen (tenminste in verhouding met mannen) seksueel ervaren vrouwen zijn, hetzij met een dringende behoefte aan heteroseksuele activiteit, hetzij bezield door een eigenaardig, in sommige opzichten haast moederlijk verlangen, aan de jongen enige kennis van de genoegens van volwassen seksualiteit bij te brengen. Zo'n vrouw lijkt zichzelf te zien in de rol van een vriendelijke leermeesteres, als de ervaren vrouw die de jongen op de 'juiste' paden leidt, als de priesteres die de inwijding van een noviet dirigeert'. (Bldz. 456).

Het geringe aantal vrouwen onder zedendelinquenten op dit gebied lijkt deze mening te bevestigen. Gerbener spreekt in zijn Bonner dissertatie van 1966 over 0,56% en citeert Haebel, die er minder dan 1%, en Weiss, die er bij een onderzoek in Hamburg geen enkele tegenkwam. ('Die Kriminalität der Kinderschändung', blz. 81). Toch zou ik Rennert gelijk willen geven als hij zegt: 'Volgens de levenservaring moeten we zonder meer aannemen, dat seksuele 'spelletjes', (ook wederzijdse masturbatie en verleiding tot geslachtsverkeer), door vrouwen bij jongens ondernomen, helemaal niet zo uiterst zeldzaam zijn als uit de aangiften zou volgen' ('Untersuchungen zur Gefährdung der Jugend und zur Dunkelziffer bei sexuellen Straftaten', Psychiatrie, Neurologie und Medizinische Psychologie, Jrg. 1965, blz. 366). Gebhard c.s. vermelden zelf, dat er in de door hen onderzochte mannengroepen waren, waarin tot 16% zich herinnerde, vóór de puberteit seksuele omgang met volwassen vrouwen te hebben gehad. (Ibid.) Albrecht

veronderstelt in zijn Kieler proefschrift van 1964 dat de cijfers van onontdekte vrouwelijke criminaliteit op dit gebied aanmerkelijk moeten zijn. ('Die Unzucht mit Kindern', blz. 47 en 208).

Hoort men de confidenties van vele volwassenen, dan lijkt er nauwelijks reden om aan te nemen, dat vrouwelijke pedofilie een zeldzaam verschijnsel zou zijn. Maar wat vrouwelijk huispersoneel en verpleegsters met kinderen doen passeert meestal onopgemerkt door de buitenwacht. Duidelijk erotische relaties tussen moeder en zoon zijn zeker minder uitzonderlijk dan pleegt te worden verondersteld. Concrete gegevens ontbreken evenwel.

Van mannen weten we meer

Over de mannelijke pedofilie is wat meer bekend, al zijn ook hier de publikaties schaars en fragmentarisch, verspreid over vele boeken en tijdschriftartikelen. Het meeste is nog te vinden over de seksuele relaties met jongens in de puberteitsjaren. Dit is immers een verschijnsel, dat deel uitmaakt van de klassieke Griekse en Romeinse cultuur (om van andere, zoals de Japanse, maar te zwijgen), dat heden ten dage nog bij enkele volken een algemeen en hoog gewaardeerd gebruik is, en dat ook bij mannen van de moderne westerse cultuur onmiddellijk de kop opsteekt zodra door bijzondere omstandigheden, (gevangenschap lange scheepsreizen) mannen en jongens bijeengebracht worden terwijl vrouwen ontbreken of moeilijk bereikbaar zijn. Over deze zogenaamde knapenliefde bestaan twee moderne, grote delen van het terrein bestrijkende monografieën, te weten *Greek Love* van een onder het pseudoniem J. Z. Eglinton schrijvende Amerikaan (New York 1964; Duitse uitgave Hamburg 1967) en mijn eigen, in de serie *Sexualwissenschaft* te München in 1970 verschenen boek, dat van de uitgever de afschuwelijke titel *Das verfemte Geschlecht* meekreeg. De Italiaanse studies van Ettore Mariotti *La Neofilia* (Roma 1952) en Giorgio Punzo *Prolegomeni erotologici* (Napoli 1961) brengen weinig materiaal. Een aantal andere schrijvers (Drew and Drake, Harris, Jersild, Kuhn, Raven, Redhardt, Winterberg) publiceerden afzonderlijke studies over de prostitutie van jongens.

Over pedofilie in het algemeen handelen: Bernard-Brongersma-Haagsma-Sengers- Van Eeten *Sex met Kinderen* (Den Haag 1972).

Jens Jersild *De Pedofolie — Børneelskere* (København 1964).

Karl-Heinz I. Kerscher *Emanzipatorische Sexualpädagogik und Strafrecht* (Neuwied 1973).

Gabriel Matzneff *Les moins de seize ans* (Paris 1974).

Mohr-Turner-Jerry *Pedophilia and Exhibitionism* (Toronto 1964).

Dagmar Potrykus und Manfred Wöbcke *Sexualität zwischen Kindern und Erwachsenen* (München 1974), Nederlandse vertaling in voorbereiding.

Loes Rouweler-Wuts *Wenselijkheid en mogelijkheid van hulpverlening aan pedofielen* (Scriptie orthopedagogiek Nijmegen 1975). Prof. Dr. F. G. von Stockert e.a. *Die Pädophilie und ihre strafrechtliche Problematik* (Stuttgart 1965).

Dr. med. Rudolf Wyss *Unzucht mit Kindern. Untersuchungen zur Frage der sogenannten Pädophilie* (Berlin 1967).

Ik wijs verder op de literatuur over incest, met name op het proefschrift van dr. S. van der Kwast *Over de incest* (Meppel 1963). Richard Farson stelt, dat seksuele activiteiten binnen het gezin, of het nu om vader-dochter, moeder-zoon, broeder-zuster verhoudingen of de homoseksuele varianten daarvan gaat, 'heel wat meer voorkomen en veel minder traumatisch zijn dan men ons altijd zou doen geloven'. ('Birthrights', New York 1964, blz. 148). Prof. dr. H. Rennert van de Martin-Luther-Universiteit in Halle deelt deze mening, onder toevoeging, dat het verschijnsel beslist niet alleen in sociaal minder geslaagde milieu's voorkomt. (Loc. cit., blz. 367). De Amerikaanse onderzoeken Bloomingdale, vond onder een groep homofiele mannen 8%, die als jongen sex met hun vader hadden gehad. (Geciteerd bij J. Williams 'Men and their boy-studs', Los Angeles 1969, blz. 78). D. Cabanis en E. Philip publiceerden in 1969 in *Deutsche Zeitschrift der gesamten gerichtlichen Medizin* een studie 'Der pädophil-homosexuelle Inzest vor Gericht' (Blz. 46-74).

Over het kind als betrokken bij pedofiele handelingen gaan enige voortreffelijke hoofdstukken van dezelfde dr. van der Kwast in zijn boek *Sexuele criminaliteit* (Leiden 1968), terwijl ik verder verwijs naar Von Stockert e.a. *Das sexuelle gefährdete Kind* (Stuttgart 1965) en mijn eigen bijdrage *Slachtoffers van zedendelicten* in de bundel *Slachtoffers van delicten* (Baarn 1791). Voor het overige moeten we onze kennis opdoen uit een wijder terrein bestrijdende werken over psychiatrie, seksuologie, jeugdpsychologie, antropologie, cultuurschiedenis, criminologie enzovoort.

Kunstenars en pedofilie

De kunstenaar pleegt zich minder aan het taboe te storen dan de wetenschapsman.

Louvet de Couvray's *Les amours du Chevalier de Faublas* gaat over de successen van een vijftienjarige jongen bij oudere dames. Pierre Louys bezong in *Les chansons de Bilitis* de liefde van een vrouw voor jonge meisjes. Nabokov's *Lolita* is een begrip geworden voor de erotiek van volwassen man en klein meisje. Angus Stewart gaf in *Sandel* een teder monument voor de verliefdheid van een man op een kleine jongen en onder het pseudoniem Alfred Aubry liet een Nederlander reeds acht bundels (gestencild) verschijnen, met heel fijne en innige gedichten over een dergelijke verhouding. In onze belletrische zijn verder de werken van Jan Hanlo en (Astère) Michel Dhondt van soortgelijke gevoelens vervuld. Voor de relatie

man-oudere jongen is de oogst natuurlijk veel rijkelijker: van Thomas Mann's *Tod in Venedig* over de boeken van André Gide via Marguerite Yourcenar's *Mémoires d'Hadrien* naar het ten onrechte weinig bekende Marc van Jean-Michel Prigny en een van de schaarse humoristische erotica die er zijn: *Asbestos Diary* van Casimir Dukahz. Het is zelfs makkelijker uit de schone letteren wat te weten te komen over pedofilie dan uit de vakliteratuur. Bij mijn weten heeft nog niemand voldoende de aandacht gevestigd op het feit, dat zich hier precies hetzelfde euvel voordoet, dat de publikaties over homofilie zo lang vertekend heeft. De schrijvers gronden hun conclusies op de gegevens betreffende strafrechtelijk veroordeelde personen en/of psychiatrische patiënten, zonder er zich rekenschap van te geven dat dit slechts een heel speciale en heel ongunstige selectie is. Dat er ook gezonde en gelukkige, maatschappelijk geslaagde pedofielen zijn, die jarenlang relaties hebben met een en hetzelfde kind, zonder daarvoor ooit met de politie in aanraking te komen of de behandelkamer van een psychiater op te zoeken, is een inzicht dat nog maar nauwelijks hier en daar doordringt.

Pedofiel is geen 'veroordeelde wegens ontucht'

De grootste en meest fatale verwarring, die de vakliteratuur daarbij beheerst, komt voort uit de gelijkstelling van 'pedofiel' met een 'man veroordeeld wegens ontucht met een kind'. Dat voor die gelijkstelling geen enkele reden bestaat, blijkt overtuigend uit de resultaten van het meest omvattende onderzoek naar seksuele delinquenten waarover we tot dusver beschikken. Het is door Paul H. Gebhard met zijn medewerkers van het Kinsey Institute neergelegd in een rapport van meer dan negenhonderd bladzijden: *'Sex Offenders'* (New York 1965) en ontleedt de gegevens over 1356 Amerikaanse blanke mannen, die gevangenisstraf ondergingen wegens seksuele vergripen. De onderzoekers hebben hun o.a. de vraag voorgelegd, welke leeftijd hun seksuele partner bij voorkeur moest hebben.

(Bij delicten met jongens is geen onderscheid gemaakt tussen daden met en daden zonder geweld pleegd, daar in de seksuele relaties tussen man en jongen het gebruik

Het percentage dat het liefst een partner van luidde bij mannen die seksuele delicten hadden met

meisjes van 0-11 jaar zonder geweld met geweldpleging
eigen dochter van 0-11 jaar
jongens van 0-11 jaar
meisjes van 12-15 jaar zonder geweld met geweldpleging
eigen dochter van 12-15 jaar
jongens van 12-15 jaar

bij een controlegroep van 214 onveroordeelde bij een controlegroep van 545 mannen, wegens andere dan seksuele delicten veroordeeld

van geweld een grote uitzondering vormt.) Op 244 mannen die seksuele delicten met kinderen van 0-11 jaar pleegden, waren er dus in totaal 2 die werkelijk die leeftijd prefererden. Op 269 mannen die seksuele delicten met kinderen van 12-15 jaar pleegden, waren er in totaal 17 die werkelijk die leeftijd prefererden. Op 759 mannen die nooit wegens seksuele delicten met kinderen waren veroordeeld, was er één die het liefst sex zou bedrijven met een kind van 0-11 jaar en waren er 45 die dit het liefst met een kind van 12-15 jaar zouden doen.

Het betrapt worden op seksuele handelingen met kinderen is dus nauwelijks te beschouwen als een zelfs maar zwakke aanwijzing voor het bestaan van pedofiele neigingen. Dr. H. Niemann vond er onder 291 bedrivers van pedoseksualiteit zelfs geen enkele, die werkelijk aan kinderen de voorkeur gaf ('Unzucht mit Kindern', Göttingen 1974, blz. 47). Gebhard concludeert: 'Het is onze overtuiging dat mensen, die seksueel vooral belang stellen in kinderen vóór de puberteit, uiterst zeldzaam zijn. Omdat de samenleving zich zo diepe zorgen maakt over volwassenen, die seksuele handelingen plegen met kinderen of met jongens en meisjes beneden de leeftijd van zestien of zeventien jaar, is het van belang op te merken dat het niet zozeer gaat om een voorliefde voor jeugdigen als wel om het ontbreken van remmingen tegenover jeugdigen. Onze gegevens tonen aan dat de grote meerderheid van de zogenaamde 'kinderlokkers' liever seksuele omgang zou hebben met volwassen personen, maar zich tot kinderen wendt als ze geen volwassenen bereid vinden of als de man dronken is of onder stress verkeert.' (Op. cit. blz. 666).

Pedofiel is niet overwegend homofiel

De 43-jarige zezeman, waarvan onlangs de kranten berichten dat hij kort na elkaar een zevenjarig meisje en een 78-jarige vrouw had aangerand, is dus niet een uitzonderlijk, maar eerder een karakteristiek geval.

De remmingen tegen seksuele omgang met kinderen worden natuurlijk geringer naarmate het kind ouder is. We zien dan ook bij alle onderzoekers een betrekkelijk gering aantal kleine kinderen vermeld als partner. Pas na het tiende jaar gaat de curve omhooglopen: er ligt een top in de prepuber-

	0-11	12-15	16-17	jaar had
gepleegd				
meisjes van 0-11 jaar zonder geweld	0,8	10,7	14,0	
met geweldpleging	0,0	10,5	5,3	
eigen dochter van 0-11 jaar	0,0	4,0	10,0	
jongens van 0-11 jaar	0,0	9,2	13,0	
meisjes van 12-15 jaar zonder geweld	0,8	9,4	17,3	
met geweldpleging	0,0	11,1	27,8	
eigen dochter van 12-15 jaar	0,0	0,0	11,1	
jongens van 12-15 jaar	0,0	3,8	25,3	
bij een controlegroep van 214 onveroordeelde	0,0	1,9	7,9	
bij een controlegroep van 545 mannen, wegens andere dan seksuele delicten veroordeeld	0,2	7,7	15,8	

teit. Niemann merkt daarbij op, dat het opmerkelijk vaak om zeer vroegrijpe kinderen gaat; meisjes die met tien of zelfs negen jaar reeds menstrueerden b.v. (Op. cit., blz. 80 en 82). Het intreden van de puberteit leidt tot een sterke stijging.

(Vgl. Gerbener, op. cit., blz. 86; Albrecht, op. cit. blz. 56; J. T. Landis: 'Experiences of 500 children with adult sexual deviation' in Psychiat. Quart. Suppl. 1956, 30, blz. 95).

Net zo min als voor de leeftijdsvoorkeur biedt de gepleegde handeling veel houvast voor het bepalen van de hetero- dan wel homofiele gerichtheid van de dader. Van de mannen die omgang hadden met jongetjes van 0-11 jaar bleek 44,8% heterofiel te voelen, 32% biseksueel ingesteld te zijn en slechts 25% homofiel. Van hen die omgang hadden met jongens van 12-15 jaar voelde 27,2% heterofiel, was 24,3% biseksueel ingesteld en slechts 42,6% homofiel. (Gebhard, blz. 667-682). (Vgl. ook Gerbener op cit. blz. 28).

Wanneer we in de vakliteratuur lezen over 'pedofielen' gaat het dus eigenlijk niet over mensen, die erotisch op kinderen ingesteld zijn, maar vrijwel uitsluitend over mannen (van vrouwen wordt nauwelijks gewag gemaakt) die in seksuele nood door gedwongen abstinente van geslachtsverkeer, in dronkenschap of onder een zware stress-situatie gemakkelijker dan de meeste andere mannen in onze cultuur hun remmingen tegenover kinderen verliezen. Sprekend zijn in dit verband de cijfers, die Albrecht geeft in zijn reeds genoemd proefschrift: van volwassen bedrivers van pedoseksuele handelingen hadden meer dan 94% nooit of slechts enkele malen per jaar geslachtsverkeer. Ook hij ziet opgcroktope seksuele spanningen en alcohol als belangrijkste factoren. (Blz. 91 en 174.) Tot dezelfde bevindingen komen Lafon c.s. 'Victimologie et criminologie des attentats sexuels sur les enfants et les adolescents' in *Annales de Médecine Légale*, jrg. 1961, 41, blz., 100, alsook Kerscher 'Unzucht mit Kindern' in *Sexualmedizin*, jrg. 1974, blz. 564.

Eberhard Schorsch heeft het over 'eine Ersatzhandlung mit zumeist unbekanntem Kindern. Ein 'regressives' Verhalten, ein einfühlendes, sich mit dem Kindlichen identifizierendes Eingehen ist selten, d.h. es fehlt das eigentlich pädophile Element.' ('Häufige Merkmalskombinationen bei Sexualstraftätern' in *Monatsschrift für Kriminologie*, juni 1973, blz. 144.)

We kunnen deze mensen dus beter 'pedoseksuelen' dan 'pedofielen' noemen.

Het bovenvermelde boekje van Dagmar Potrykus en Manfred Wöbcke kreeg ik eerst tijdens het persklaar maken van deze tekst in handen, waardoor ik van nadere verwijzingen moest afzien. Het is in vele opzichten voortreffelijk en bevestigt op tal van punten wat ik hier betoog. Jammer is alleen, dat de schrijvers het verschil tussen 'bedrijver van seksuele handeling met kind' en 'pedo-

fiel' wel even hebben aangestipt, maar er verder niet consequent op zijn doorgedaan. Daardoor bleven onhelderheden bestaan van hetzelfde soort als we elders in de vakliteratuur aantreffen.

De vakliteratuur beschrijft dan bovendien niet de hele groep van pedoseksuelen, doch enkel de betrapten en psychiatrische patiënten daaruit, dus een heel speciale en ongunstige selectie. Geen wonder dan ook, dat het van deze subgroep door de schrijvers gegeven beeld weinig opbeurend klinkt.

Toobert en Jones schilderen in *The International Journal of Psychiatry*' (1959, no. 4, blz. 272-280) hun 120 delinquenten als seksueel onbevredigde mensen, lijdend aan contactarmoede, schuldgevoelens en overgevoeligheid voor het oordeel van anderen; ze zijn zwak, hebben sterke minderwaardigheidsgevoelens en vluchten daarom in de identificatie met het lichamelijk zwakke en emotioneel minder bedorven kind. Michael Schofield geeft in zijn *Sociological Aspects of Homosexuality* (Londen 1965) een overzicht van de uitspraken van vele auteurs. Volgens Fitch stamt de typische pedoseksueel uit een slecht milieu of een gebroken gezin en pleegt hij zelden andersoortige delicten. Froesch en Bromberg vinden hem een eenzame, een maatschappelijk mislukt man. Mohr en Turner beamen dit. Wyss noemt hem schuchter, een man met een zwak driftleven en heel onzeker van zichzelf. Swenson en Grimes menen dat zijn beroepsprestaties beneden de middelmaat blijven.

Mohr en Turner zeggen hetzelfde van zijn intelligentie en zijn sportieve verrichtingen, ze achten hem geestelijk onrijp. Alan P. Bell en Calvin S. Hall ('The Personality of a Child Molester' Chicago (1971)) vonden hun patiënt gekenmerkt door een sterk infantilisme. Volgens Kuriand is de pedoseksueel ernstig gestoord en hij denkt aan een vorm van schizofrenie. Mohr en Turner constateren een schizofide eenzelveidheid. Niemand bevond van 173 pedoseksuele delinquenten 68,8% met contactstoornissen (op cit. blz. 67). Socarides ziet daarentegen in de seksuele contacten met kinderen juist een redmiddel, dat het uitbreken van een psychose, die anders onvermijdelijk zou zijn, voorkomt. Albrecht trof veel zwakzinnigen aan. Alle auteurs ontwaren hier een zwaar pathologische toestand. (Schofield, op. cit. blz. 150; Wyss, op. cit., blz. 5; Mohr-Turner-Jerry, op. cit. blz. 90 en 186; Albrecht, op. cit. blz. 101).

Kortom, de pedoseksueel is volgens deze schrijvers een 'seksuele psychopaat' — als ik die woorden gebruiken mag — en hij heeft de gebruikelijke kenmerken daarvan. De seksuele psychopaat is intussen allerminst de losbandige woesteling, die het grote publiek zich gewoonlijk daarbij voorstelt. Gebhard vond zijn 'seksuele psychopaten' juist gekenmerkt door hun uiterst strenge morele opvattingen, speciaal op het stuk van de seksuele moraal. Zij beginnen met seksuele activiteiten later in hun leven dan normale man-

nen, omdat hun remmingen groter zijn. (Op. cit. blz. 856-857). Schorsch signaleert het overdreven schaamtegevoel van dit soort mensen. Aanranders en verkrachters zijn veelal schuchtere, gesloten lieden en hun delict vormt een krasse tegenstelling met de indruk die ze op hun omgeving maken. (Loc. cit. blz. 146 en 148). Net zoals op andere terreinen van criminaliteit zien we hier het beeld van de overmorele mens, die zich onmachtig voelt een leven te leiden volgens zijn al te strikte beginselen en dit pogen dan opgeeft. Mensen die het wat makkelijker nemen met de moraal houden zichzelf beter in bedwang. Ook Bender en Blau wijzen op de hyper-moraliteit van de pedoseksueel en noemen hem verder een heel religieus mens, een regelmatig kerkganger. (Clt. bij Schofield, ibidem).

Is het onderzoek diepgaand genoeg?

De vraag is natuurlijk, of al deze zware oordelen wel op voldoende uitgebreid en diepgaand onderzoek gefundeerd zijn. Mohr, Turner en Jerry zijn daar allerminst van overtuigd en concluderen: 'Het onderzoek naar de persoonlijkheidsstructuur is nog niet ver genoeg gevorderd om korte, generaliserende omschrijvingen van de karaktertrekken van pedofiele delinquenten mogelijk te maken.' (Blz. 93).

Er kan intussen niet genoeg op gewezen worden, dat al deze conclusies uitsluitend betrekking hebben op een groep mensen, die in hun gedrag niet de voor onze cultuur normale seksuele remmingen tegenover kinderen getoond hebben en daarbij tegen de lamp liepen. Echte pedofielen komen onder deze groep nauwelijks in groter getale voor dan onder de bevolking in het algemeen.

Voor de echte pedofielen komt Schorsch ook tot heel andere karakteristieken dan bij de bovengenoemde pedoseksuelen. Hij vond pedofielen gekenmerkt door een sterk fantasieleven, een hogere intelligentie, uitgesproken belangstelling voor pedagogische activiteiten. Er zijn trekken van dwangmatigheid in hun gedrag en ze lijden veel aan gestoorde potentie. Wat ze met kinderen doen is niet agressief en wordt gedragen door een emotionele verbondenheid. (Loc. cit. blz. 144-145).

We moeten bovendien niet vergeten dat het aantal mensen, dat seksuele handelingen met kinderen pleegt zonder daarvoor ooit gestraft te worden, enorm veel groter is dan het aantal veroordeelden. Criminologisch is nog te weinig bekend over de verschillen tussen onbetrapte, betrapte en veroordeelde daders, maar het lijkt niet uitgesloten dat de betrapten als groep een in bepaalde op-

zichten minder gunstige selectie vormen, en de veroordeelden dan weer een minder gunstige selectie daaruit.

Alles wat gezegd wordt over de onbekende misdaad en de dark numbers blijft natuurlijk onzeker; daarvoor is de misdaad onbekend en zijn de numbers zo dark.

Maar volgens alle auteurs moeten ze zeer hoog zijn. Vgl. Albrecht, op. cit. blz. 43-44 en 274; prof. dr. med. R. Lempp, 'Seelische Schädigung von Kindern als Opfer von gewaltlosen Sittlichkeitsdelikten' in Neue Juristische Wochenschrift, jrg. 1968, blz. 2367).

Toch zijn er wel aanwijzingen om te berekenen, in welke orde van grootheid we moeten denken. Een poging daartoe heb ik wel eens gedaan in de bundel *homosexualiteit van het Psychiatrisch Juridisch Gezelschap* (Amsterdam 1971), en daar concludeerde ik dat alleen al door mannen met jongens in Nederland per jaar zo'n anderhalf miljoen strafbare daden werden gepleegd.

De onderzoeken naar de criminaliteit van studenten door Bulkhuizen levert nog andere mogelijkheden tot benadering. Bulkhuizen stelde vast, dat de kans om geverbaleiseerd te worden in Nederland uitermate gering is en voor misdrijven nog geen 0,5% bedraagt. (Ned. Tijdschrift v. Criminologie, 1969, blz. 82). Van een miljoen misdrijven komen er dus gemiddeld 5000 ter kennis van de politie. Bij zedendelicten spoorde de politie in 54% van de gevallen een verdachte op.

(Volgens M. v. T. begroting Justitie 1975, blz. 55), dat is dus in 2700 van deze zaken. Deze worden voorgelegd aan het openbaar ministerie, dat volgens de Justitiële Statistiek 1972 (blz. 13) bijna 53% van alle zaken niet voor de rechter brengt. Maar zaken betreffende pedoseksualiteit worden minder clement bezien. Uit de staten in Noyon-Lange-meijer-Remmelink 'Het Wetboek van Strafrecht' (Arnhem 1972, e.v., blz. 691-694) valt af te leiden, dat daarbij slechts 39% van de mannen niet vervolgd wordt (bij de vrouwen — ook het o.m. is galant! — echter 66%!). Van de 2700 zaken resten er dus 1650. Trekken we daarvan 6% af voor vrijspraak e.d., dan houden we 1550 veroordelingen over. Dit dus op 1 000 000 gepleegde misdrijven.

De tussen haakjes geplaatste cijfers hebben betrekking op daders die zelf onder de 18 jaar zijn en hier dus buiten beschouwing kunnen blijven. Er resteren dus 604 — 30 — 574 mannen en 4 vrouwen, totaal 578 veroordeelden. Bij vergelijking met het bovengerekende cijfer van 1590 veroordelingen op 1 000 000 delicten doet dit een vermoeden rijzen van ongeveer 270 000 in feite gepleegde delicten.

In feite werden in 1971 wegens pedoseksuele handelingen veroordeeld:

	mannen	vrouwen
art. 244, 245 W.v.S. (vieselijke gemeenschap met meisjes onder 16 jaar)	91 (14)	—
art. 247 W.v.S. (ontucht met bewusteloze of kind onder 16 jaar)	353 (16)	3
art. 249 W.v.S. (ontucht door ouders, onderwijzers enz.)	120	1

Zedendelicten en aangifte

Hierbij is evenwel uit het oog verloren dat bij zedendelicten de kans, dat het feit ter kennis van de politie komt, veel lager is dan bij vele andere strafbare feiten. Wanneer het betrokken kind de handelingen aanvaardt of zelfs uitlokt (en we zullen verderop nog zien dat dit voor het merendeel der gevallen opgaat), zal het in het algemeen — evenals de dader — uit vrees voor onaangename reacties het gebeurde verborgen willen houden. Volgens Landis' enquête lichtten 43% van de meisjes en slechts 16,5% van de jongens hun ouders in. (loc. cit., blz. 99).

Rennert komt tot soortgelijk resultaat: in 13 op de 31 gevallen bij meisjes, in 2 op de 21 gevallen bij jongens. (Loc. cit. blz. 362).

Door anderen kan het voorval alleen nog maar ontdekt worden als het kind losloepig is of de handeling plaats greep in het openbaar (park, strand, duin) en toevallig gezien werd. De ouders of deze anderen moeten dan bovendien nog bereid zijn tot het doen van aangifte bij de politie.

Die bereidheid blijkt niet groot te zijn. Berl Kutschinsky had dit al in het algemeen voor zedendelicten vastgesteld in zijn *Pornography and Sex Crimes in Denmark* (København 1970, blz. 114-131), maar voor handelingen met kinderen klemt dit in het bijzonder. In de enquête van Landis hadden de ouders van meisjes, voorzover ze van het feit kennis droegen, slechts voor een kwart hiervan aangifte gedaan, en van de ouders van jongens geen enkele. (Loc. cit. blz. 100). Bij Rennert ligt het precies zo: 3 op de 13 ouders van meisjes, geen van de twee ouders van jongens, die het feit kenden, wendden zich tot de politie (Loc. cit. blz. 362).

We moeten daarbij voor ogen houden, dat aangifte altijd de belangrijkste bron van kennis voor de politie is. Volgens een Nijmeegs onderzoek van Fissler berust 97% van de constatering van gepleegde criminaliteit op aangifte, en slechts 3% op ontdekking door de politie zelf. (Crim. Inst. Kath. Univ. Nijmegen 1971). In de lijsten die Gerbener (op. cit. blz. 107) en Albrecht (op. cit. blz. 289) geven van factoren, die tot ontdekking leiden, komt eigen initiatief van de politie zelfs niet of nauwelijks voor.

Volgens de Deense politiedeskundige Jersild is intussen de aangiftebereidheid bij delicten met kinderen zo laag, dat nog geen 15% van de strafvervolgingen daaruit voortkomt. Meer dan 85% wordt door de politie op eigen houtje opgeknapt. (Op. cit., blz. 131).

Leggen we nu deze 15% van Jersild naast de 97% die Fissler voor de totale criminaliteit vond, dan zouden we bij zedendelicten met kinderen een meer dan zes maal zo sterke onbereidheid tot aangifte mogen veronderstellen en dus — omdat aangifte toch de voornaamste bron blijft — het straks gevonden cijfer van 270 000 pedoseksuele handelingen in Nederland per jaar nog met meer dan zes mogen vermenigvuldigen.

Ik geef deze getallen voor wat ze zijn: specu-

laties, geen ook maar bij benadering exacte berekeningen. Ik wil ze alleen zien als een aanwijzing in welke orde van grootheid we hier moeten denken. Eerder in miljoenen dan in honderdduizenden per jaar in Nederland; dagelijks enige duizenden zedendelicten met kinderen. Als dan een enkele maal in het jaar zo'n delict gepaard gaat aan doding van het kind, een afschuwelijk en afgrijselijk feit, vormt dit in de ogen van het publiek een typerend geval, waaraan men dan een oordeel ophangt over pedoseksuelen en zelfs over pedofielen, die in feite slechts enkele procenten van die pedoseksuelen uitmaken. Het is een volslagen absurd gebeuren, even absurd als wanneer ik iedere Zuidafrikaan voor een vlegel zou willen schelden omdat een Zuidafrikaanse grenswacht me op onbeschofte wijze de toegang tot Namibië ontzegd heeft.

Geweld is uitzondering

Geweld is bij pedoseksuele handelingen uiterst zeldzaam; voor mishandeling of moord worden in Nederland nog niet drie pedoseksuelen per jaar veroordeeld. (Vlg. Wicky van Rijssel 'Wat weten we over pedofielen?' Maandbl. v. Geestelijke Volksgezondheid 1974, blz. 146-147).

Een andere conclusie uit deze enorme aantallen is, gelijk ik al in Intermediair 1974 no, 41 heb betoogd dat pedoseksuele benaderingen voor kinderen veel minder onheilvol en schokkend moeten zijn dan gemeenlijk wordt verondersteld en dat kinderen over het algemeen dergelijke gebeurtenissen goed doorstaan. Albrecht (op. cit., blz. 43-44 en 274) en prof. dr. med. R. Lempp (loc. cit., blz. 2267), beklemtonen beiden dat de Dunkelziffer hier zeer hoog moeten zijn en Lempp komt ook tot de slotsom, dat dan 'de bewering dat de betrokkenen daardoor alom psychisch beschadigd zouden worden niet zonder meer vol te houden is.'

In een volgend hoofdstuk kom ik op dit punt terug.

Het aantal kinderen dat ooit pedoseksuele ervaringen opdoet, is in totaal heel groot. Waarschijnlijk door de sterkere mededeelzaamheid bij meisjes en door de sterkere aangiftebereidheid van ouders als het om een dochter gaat, zien we dat in strafzaken veel meer hetero- dan homoseksuele benaderingen worden berecht. Duitse auteurs stellen het aantal meisjes onder de benaderde kinderen op 81-83% (Gerbener op. cit., blz. 83; Niemann, op. cit., blz. 83; Albrecht, op. cit. blz. 84; H. Böhringer 'Pädophilie und Gewalt' in *Betrifft Erziehung*, april 1974, blz. 27). Landis meent dat er hier een verschuiving plaats vindt: bij de kleinste kinderen zou het meer om meisjes gaan, bij de oudere meer om jongens. (loc. cit., blz. 108).

De gegevens van Landis zijn belangrijker, omdat ze niet uit strafdossiers stammen maar uit een onderzoek naar de jeugdvervalsingen van studenten. Ook Kinsey gaat uit van een niet-justitieel geselecteerde groep.

Van de door hem ondervraagde 4441 vrouwen waren er 1075 (24%) vóór haar puberteit met seksuele betrouwen benaderd door volwassen mannen (Sexual Behavior in The Human Female, blz. 117). Bij Gebhard's controle-groepen van vrije mannen en niet-wegens-seksuele-delicten-veroordeelden varieerde het percentage dat als jongen vóór de puberteit seksuele contacten met volwassenen had gehad voor heteroseksuele contacten van 3,4 tot 9,8%, voor homoseksuele contacten van 8,2 tot 30,9%.

Kleine jongens blijken dus meer door mannen dan door vrouwen te worden benaderd. (Op. cit. blz. 466). Deze percentages doen vermoeden dat het gemiddelde percentage van jongens, die vóór hun puberteit seksuele belevingen met volwassenen hebben, ook om en nabij de 24% ligt. Naar de bevolkingscijfers van Nederland voor 1969 omgerekend, komt dit erop neer dat ruim 380 000 jongens en 360 000 meisjes beneden de dertien jaar dergelijke ervaringen hebben opgedaan. Bij de geslachtsrijpen neemt de kans op dit soort belevingen natuurlijk met het jaar toe. Bij Landis' 1800 studenten hadden 30% van de jongens en 35% van de meisjes ontmoetingen gehad met pedoseksualiteit (Loc. cit. blz. 93).

Volgens Kinsey heeft van de meisjes van 13 jaar 44% seksuele contacten met anderen gehad, die bij 14% leidden tot orgasme (Sexual Beh. in the Hum. Female, blz. 127). Bij de 13-jarige jongens was bij 35,9% al orgasme in contacten met partners bereikt (Sex. Beh. in the Hum. Male, blz. 182). Van deze omgang vindt natuurlijk een groot gedeelte met leeftijdsgenoten of slechts weinig jaren oudere vrienden plaats. De vraag is nu, of het contact met een volwassene bij een kind heel anders aankomt dan wanneer dit met een leeftijdsgenoot gebeurt. Van der Kwast, die door zijn studies over incest wel bijzonder deskundig is op dit gebied, meent van niet. 'Het gebruikelijke argument is — aldus Van der Kwast — dat het kind daarbij in aanraking komt met de wereld van de volwassen seksualiteit, maar dit snijdt onzes inziens geen hout: op de eerste plaats alweer omdat wat daarbij in concreto voorvalt weinig verschilt van dat wat tussen doktertjespelende kinderen gebeurt en alles behalve 'volwassen' pleegt te zijn, maar ook en vooral omdat het kind daarbij niet met de volwassen seksualiteit in aanraking komt. 'Volwassen' heeft hier immers betrekking op de belevingswaarde en niet op de feitelijkheden als zodanig. Het kind beleeft het seksuele contact met een volwassene op een geheel eigen, zo men wil 'kinderlijk' te noemen wijze. Geschaad zou het door de ervaring mogelijkheids worden als het moest voldoen aan de verwachtingen en elsen van het volwassen bestaan, maar daarvan is bij dit contact zelden of nooit sprake. Als er iemand uit zijn wereld treedt dan is het de man die vaak heel duidelijk 'kind met de kinderen' is.' (Seksuele Criminaliteit, blz. 55).

Van der Kwast wil daarbij zelfs geen uitzondering maken 'voor de toenaderingspogingen van volwassenen die heel nadrukkelijk in dienst van de cultuur-overdracht en morele vorming van het opgroeiende individu staan, zoals ouders, onderwijzers, geestelijken e.a.' (Op. cit. blz. 56).

Dr. med. Theo Schönfelder meent dat hier een onderscheid bestaat tussen jongens en meisjes in die zin, dat het contact met volwassenen voor meisjes gemakkelijker traumatisch zou zijn dan voor jongens. 'De seksuele gedraging van een volwassene man betekent voor een jongen een feit, dat op de hem bekende wijze verloopt en niet beslist als agressief ervaren wordt. Vinden de dader en de seksueel actieve jongen elkaar in wederzijds begrip, of aanvaardt een groep jongens de dader als een der hunnen, dan betekent de seksuele handeling van de volwassene weinig meer dan het contact met een leeftijdsgenoot.' ('Das sexuell gefährdete Kind', blz. 113).

Pedoseksuele contacten zijn alledaags

Het is belangrijk onder ogen te zien dat pedoseksuele contacten een alledaags gebeuren zijn en dat een belangrijk deel van alle kinderen ermee geconfronteerd wordt. Kinsey schildert de reactie van door een man benaderde, pre-pubertaire meisjes als geïnteresseerd, nieuwsgierig, plezierig aangedaan, verlegen, verschrikt, angstig of gekweld door schuldgevoelens. (Sexual Beh. I. t. Female, blz. 120). Welke van deze gevoelens de overhand hebben zal wel voor een groot deel worden bepaald door de houding tegenover sex, die door de opvoeders van het kind aangenomen wordt. Het valt verder te veronderstellen dat meisjes die het gebeurde interessant of plezierig vinden, die er verlegen bij worden of die zichzelf medeschuldig voelen, minder gauw alles aan vader of moeder gaan vertellen dan degenen, die enkel geschrokken of angstig werden. Ook hier vormen de bekend geworden gevallen dus weer een ongunstige selectie.

Komt het kind bij de ouder of een andere toeverlaat met het verhaal, dan hangt bijzonder veel van de reactie af. Er heerst een zeldzame eenstemmigheid in de vakliteratuur over het feit, dat de seksuele handeling zelf gewoonlijk veel minder indruk op het kind maakt dan de reactie achteraf van de omgeving. De pedoseksuele handeling is — voorzover er al enig gevaar aan verbonden is — toch haast in ieder geval minder gevaarlijk dan het emotioneel optreden van ouders bij de ontdekking ervan.

In zijn boekje *Ontucht in Nederland* (Den Haag, 1967) zegt dr. M. Zeegers heel zinnige dingen hierover. (Blz. 70-77). Ook Van der Kwast signaleert ouders die hun zoon, na seksueel contact met een man, voorhouden dat de jongen nu 'voor zijn leven lang ongelukkig gemaakt' of 'moreel te gronde gericht' is. ('Seksuele criminaliteit', blz. 63) Neemt de jongen deze onzin als wijsheid aan, dan zal hij zich verder ook naar ver-

wachting in homofiele richting willen ontwikkelen. Ziet de jongen het dwaze van de ouderlijke opvattingen in, dan zal hij allicht 'normaliteit' willen bewijzen door krampachtig heteroseksueel gedrag. In geen van beide gevallen is het resultaat verheugend.

Begripvolle opvang

Een leraar aan een Nederlands lyceum deelde mij als persoonlijke ervaring mee met vier gevallen van complete verkrachting bij vijftienjarige meisjes bekend te zijn. In drie gevallen hadden de ouders hun dochter met troost, tederheid en begrip opgevangen. Deze kinderen kwamen vrij spoedig weer geheel in hun evenwicht terug en de afschuwelijke ervaring liet geen merkbare sporen achter. Het vierde onderpaar vertoonde het beeld van de klassieke tragedie: een handwringende moeder en een zich de haren uit het hoofd rukkende vader, roepend dat zijn dochter onteerd was. Dit meisje bleef psychisch een wrak.

Nu is een verkrachting natuurlijk wel zo ongeveer het meest traumatiserende feit dat een kind kan overkomen. Gelukkig is het een vrij zeldzaam feit. Het overgrote deel van de pedoseksuele contacten is van heel andere aard. De grote woede, die zich steeds van de publieke opinie meester maakt als het over zedendelicten met kinderen gaat — en die zich dan uit in kreten over eigenhandig wurgen, allemaal doodschieten, levenslang opsluiten, castreren — berust op het fantasiebeeld van een angstig worstelend, dodelijk verschromt kind in de greep van een brute geweldenaar die een volwassen geslachtsorgaan met geweld perst in een te nauwe lichaamsopening. Die voorstelling is inderdaad voldoende om het bloed te doen koken, maar ze is heel ver van de alledaagse werkelijkheid verwijderd en maakt een gruwelijke uitzondering tot karakteristiek model.

Wat gebeurt er in pedoseksuele relaties?

Wat gebeurt er dan werkelijk in de pedoseksuele relatie? De meeste gegevens hierover zijn gegrond op strafzaken en het ligt voor de hand, dat dit een selectie in de richting van de ernstiger gevallen is: een aanranding, een complete coïtus, zal immers eerder een justitiële nasleep krijgen dan een enkele intieme betasting. Gebhard's overzicht steunt op gegevens uit de dossiers van gevangenen, dat is dus weer een ongunstige selectie uit de veroordeelden. Bovendien vallen in de zwaarste gevallen ook de hardste straffen,

dus het langste verblijf in de gevangenis, zodat op een peildatum onder de gevangenisbevolking een hoger percentage langgestrafte voorkomt dan onder de veroordeelden. Als voor moord tien jaar gegeven wordt, voor diefstal twee jaar en voor mishandeling een maand, dan zullen in een gemeenschap waar eens in de vijf jaar een moord, eens per jaar een diefstal en eens per maand een mishandeling berecht wordt en waar dus de veroordelingen zich verhouden als 1:5:60, op een peildatum gemiddeld twee moordenaars, twee dieven en een mishandelaar in de gevangenis aanwezig zijn. Een statistiek, gegrond op de door de in de gevangenis aangetroffen bevolking gepleegde feiten, zoals die van Gebhard, is dus enorm vertekend in de richting van de meest ingrijpende feiten.

Anaal verkeer vond in geen geval plaats met meisjes van 0-11 jaar, in 0,6% van de gevallen met meisjes van 12-15 jaar (met gebruik van geweld), verder in 6,5% van de gevallen met jongens van 0-11 jaar en in 13,7% met jongens van 12-15 jaar. (Op. cit., blz. 819).

Hetzelfde beeld geven Gerbener, Niemann en Albrecht voor Duitsland. Poging tot coïtus werd geconstateerd in 2,9%, resp. 3,9 en 7,3% van de strafzaken wegens pedoseksualiteit, voltrokken coïtus in 3,7%, resp. 4,2 en 3,5%. Van anaal verkeer was sprake in 3,0%, resp. 2,0 en 2,9% van de gevallen. (Gerbener, op. cit., blz. 23 en 32; Niemann op. cit., blz. 131; Albrecht op. cit., blz. 85; vgl. Landis loc. cit., blz. 94 en Kerscher loc. cit., blz. 561).

Van eminent belang is, dat deze ingrijpende vormen van seksueel contact haast alleen voorkomen wanneer de relatie tussen volwassene en kind geruime tijd heeft geduurd, van heel intieme aard is, en wanneer het kind zelf deze vormen dan ook aanvaardt of wenst. Bij ontmoetingen met vreemden zijn zij een uitzondering. (Vgl. Gerbener, op. cit., blz. 36).

Voor de rest ging het om contacten met de mond, masturbatie, liefkozingen op het lichaam of verlies het feit zelfs zonder lichamelijke aanraking.

(Vgl. mijn bijdrage in 'Sex met Kinderen', blz. 32-55).

In de door Jersild geanalyseerde homoseksuele strafzaken hadden zich sadistische excessen voorgedaan bij 5,3 van de jongens van 0-11 jaar, 8,9% van de jongens van 12-14 jaar en 3,5% van de jongens van 15-17 jaar (Op. cit., blz. 132).

Van de door Gebhard onderzochten waren veroordeeld wegens

	0-11 jaar	12-15 jaar
poging tot coïtus met meisjes		
van de niet-geweldplegers	3,8%	2,2%
van de geweldplegers	23,1%	17,2%
van de incestplegers	8,7%	3,8%
voltrokken coïtus		
van de niet-geweldplegers	2,3%	65,7%
van de geweldplegers	23,1%	48,3%
van de incestplegers	8,7%	71,8%

Nu betreft dit alles strafzaken, dus zwaardere gevallen. Een veel reëler beeld geeft het feit, dat van de door Kinsey ondervraagde 1075 vrouwen, die vóór hun puberteit door mannen seksueel waren benaderd, slechts één daarbij ernstig was mishandeld. ('Sex. Beh. l. t. Human Female', blz. 122). Coltus vond plaats bij 3%, 1% had de penis in de mond genomen, 1% was door de man geklikt, bij 1% had de man de geslachtsdelen van het meisje bekeken, 5% had de penis in de hand genomen, bij 22% had de man de geslachtsdelen geliefkoosd, bij 31% was het gebieden bij liefkozingen van het lichaam zonder aanraking van de geslachtsdelen, voor 52% had de man geëxhibitioneerd en in 9% van de gevallen vond enkel een gesprek plaats. (Op. cit., blz. 119). Het totaal komt over de 100% omdat met verschillende meisjes meerdere van deze dingen waren gebeurd.

De gevallen waarin het kind tegen zijn wil gedwongen wordt tot enig seksueel contact worden, naar we mogen veronderstellen, als veel traumatischer ervaren dan die waarin het kind vrijwillig deelneemt. Ze zullen ook eerder aan het licht komen doordat het kind zich tegenover derden beklagt.

Kind neemt initiatief

Hierboven zagen we al dat veel meisjes positief reageren in het contact met volwassen mannen. Bij jongens is het niet anders: nieuwsgierigheid (vooral bij de intelligenten), meegaandheid, vriendschappelijke gevoelens en vooral ook de vaak stormachtig zich opdringende seksuele behoeften van pubers spelen hier een rol. Kinderen zijn allermint a-seksuele wezens en ook de genitale expressies kunnen al meteen na de geboorte voorkomen. Erectie en zelfs regelrechte masturbatie zijn bij zuigelingen geen uitzondering. Freud en een groot deel van de vakliteratuur na hem nemen dan een periode van latentie aan, van ongeveer het vijfde jaar tot aan de puberteit. In deze tijd treden de geslachtelijke activiteiten uiterlijk terug. (Vgl. Hirschfeld 'Geschlechtskunde' I, blz. 198). Maar bij sex-positieve culturen, waar de seksuele belangstelling bij kinderen eerder wordt aangemoedigd dan onderdrukt, blijken kinderen van deze leeftijdsgroep juist heel intensief en graag seksuele spelletjes te doen. Men leze er de werken van Malinowski, Mead, Ford & Beach en de in *Sex met Kinderen* (blz. 57-61) genoemde auteurs maar op na. Wat Kinsey's proefpersonen, mannen en vrouwen, uit hun eigen prille jeugd onthulden, loog er trouwens ook niet om. Voorzover er latentie is, moeten we die waarschijnlijk meer als een produkt van onze cultuur dan van onze natuur zien.

Dientengevolge zit bij de seksuele contacten met volwassenen het kind vaak beslist niet op het initiatief van de oudere partner te wachten. De commissie-Speljer, die in 1969 in opdracht van de Nederlandse regering een rapport schreef over de betekenis van homoseksuele contacten voor jeugdigen,

stelde dit voor de door haar onderzochte groep ook uitdrukkelijk vast: niet zelden ligt het initiatief bij de jongste partner.

In het boek *Sexual Deviance van Gagnon & Simon* komt A. J. Reiss Jr. tot de conclusie, dat sommige jongens wel eens door volwassenen zijn verleid, maar dat de meeste van begin af al bereid zijn tot geslachtsverkeer, of daar zelfs op uit zijn. De voorstelling van 'die arme verleide jongen' is volgens Reiss een waanbeeld. Waarom geloven de meeste mensen daar dan toch nog aan? In de eerste plaats: als de jongen het prettig gevonden heeft, komt de zaak haast nooit aan het licht; in pers en rechtszaal heeft men bijna uitsluitend te doen met gevallen waarin de jongen bang of traumatisch geschokt werd. In de tweede plaats: als de man een huisvriend is, geven de ouders het zelden aan; de gevallen die in de openbaarheid komen betreffen dus meestal onbekenden. In de derde plaats beseffen de meeste ouders niet dat een vijftienjarige jongen zich in de seksueel actiefste periode van zijn leven bevindt; ze kunnen zich eenvoudig niet voorstellen dat hun zoon zulke dingen doet. In de vierde plaats: in zaken waarin de jongen zelf kennelijk de verleider is, wordt eerder van vervolg afgezien. (Blz. 67-69).

Van Giese's 393 homofiele mannen waren er 84 als jongen verleid, 81 gaven toe zelf het eerste contact uitgelokt te hebben en bij de rest was het initiatief gelijkelijk van beide partners uitgegaan. ('Der homosexuelle Mann,' blz. 234). Deskundigen als Michael Schofield (op. cit., blz. 60), dr. med. Rudolf Wyss (op. cit., blz. 172), dr. Wainwright Churchill ('Homosexual Behavior among Males,' blz. 461) en William Danch ('Sexual Perversion en de Teen-Ager,' blz. 72) verklaren eenstemmig, dat de jongere veel vaker de eigenlijke verleider is bij pedoseksuele contacten dan het grote publiek bereid is aan te nemen.

Hoe reageert het kind?

Gebhard heeft een systematisch onderzoek gedaan naar de houding van het kind bij de seksuele relatie die tot veroordeling van zijn proefpersonen leidde. De politie gaat daarbij meestal af op de eigen verklaringen van het kind, dat natuurlijk minder geneigd is zichzelf als uitlokker af te schilderen, terwijl de volwassen dader nogal gemakkelijk de schuld op het kind probeert te schuiven. In het volgende overzicht geven de cijfers tussen haakjes het standpunt van de veroordeelde volwassenen weer, de andere de mening van de politie. Het gaat om seksuele contacten zonder geweldpleging. (Gebhard, blz. 821). Het kind heeft

aangemoedigd	zich passief gehouden	eerst aangemoedigd zich daarna verzet	zich verzet
kinderen van 0-11 jaar			
meisjes 16,4 (48,4)	8,2 (36,9)	0,0 (0,6)	75,4 (14,0)
jongens 32,3 (60,5)	6,8 (26,3)	0,0 (3,9)	40,9 (9,2)
kinderen van 12-15 jaar			
meisjes 86,0 (89,5)	0,9 (3,5)	0,9 (3,5)	12,3 (3,5)
jongens 70,3 (82,8)	11,0 (9,3)	2,2 (2,8)	16,5 (5,0)

Behalve bij meisjes onder de twaalf jaar is dus de verleider of uitlokker naar eigen getuigenis in de meeste gevallen het kind zelf geweest. In mijn boek *Das verfernte Geschlecht* (blz. 192-198) heb ik tal van voorbeelden gegeven hoe jongens daarbij te werk gaan.

Alle auteurs, die dit thema onderzochten, komen tot overeenstemmende conclusies. (Vgl. Lempp loc. cit., blz. 2267 en Van Rijssel loc. cit., blz. 148). Uit de Duitse vakliteratuur vonden de volgende schrijvers onderstaande percentages voor het gedrag van kinderen onder de veertien jaar:

	Albrecht	Lange	Stüttgen	Wegner
afwijzend	17,9	24,1	20,9	36,2
passief	55,7	64,1	10,1	33,7
toestemmend	23,6	8,0	68,0	25,1
aansporend	1,9	3,8		4,9

(Albrecht op. cit., blz. 65)

Niemann constateerde in 32,8% van de door hem onderzochte strafzaken, dat de afwijzing door het kind niet berustte op een moreel inzicht, doch louter voortkwam uit opvoedingsdressuur ('zoiets doe je alleen met vader of moeder') of een geen raad weten met een onbegrijpelijke situatie (Op. cit., blz. 138-139). Er is op dit punt onderscheid tussen jongens en meisjes. Dit blijkt — voor kinderen onder de veertien — uit Gerbener's overzicht:

Houding	jongens	meisjes
afwijzend	16,1	28,1
passief	45,2	46,3
actief meewerkend	36,3	18,2
initiatief-nemend	2,4	3,8
vaste verhouding		1,4

(Gerbener, op. cit., blz. 89)

Lafon spreekt van provocatie door het 'slachtoffer' in 58% van de gevallen (loc. cit., blz. 101). Landis gewaagt van vijf op de zes (loc. cit., blz. 91), Kerscher van 80-90% bij de meisjes (loc. cit., blz. 561). Albrecht en Kerscher wijzen er op, dat van 'misbruik van onschuld' in de praktijk eigenlijk haast nooit sprake is (op. cit., blz. 68 en 308; loc. cit., blz. 561). En Gerbener besluit zijn studie met de woorden: 'Het dikwijls niet slechts tegemoetkomende doch regelrecht provocerende gedrag van de kinderen was een van de schokkendste resultaten van dit onderzoek.' (Op. cit., blz. 113). Hierbij gaat het dan nog enkel om gevallen, waarin het gebeurde tot een strafvervolgins-

leidde. Bij de veel talrijker, door het kind verzwegen pedoseksuele handelingen moet het percentage van passief meegaande of actief uitlokkende kinderen natuurlijk veel groter zijn.

Van der Kwast zegt dan ook van pedoseksuele criminaliteit: 'Bij een wat diepere exploratie blijkt het onderscheid tussen dader en slachtoffer menigmaal slechts vaag te zijn en dit kan om bepaalde gevallen zover gaan dat die termen psychologisch welhaast onderling verwisselbaar zijn.' (Op. cit., blz. 123).

Pedagogie van de ouders

Deze feiten zijn niet enkel een criminologische curiositeit; ze zijn van het ultieme gewicht voor de pedagogie die de ouders — bij ontdekking — tegenover het kind moeten volgen. Want elke verantwoorde benadering zal hier moeten uitgaan van het standpunt van het kind zelf, wil zij werkelijk aanslaan en helzaam zijn. Hoe paradoxaal het ook klinkt, de taak zal voor veel ouders innerlijk nog het gemakkelijkst zijn, als een kind tegen zijn verzet in is gedwongen, misschien zelfs mishandeld en gekwetst. Want dan is het eenvoudig een slachtoffer, dat steun en geborgenheid nodig heeft. Het gebeurde moet tot zijn ware proporties worden teruggebracht, zonder de eventuele gevolgen ervan voor de toekomst te overdrijven. Het kind is niet 'onteerd', d.w.z. van zijn eer beroofd, maar op gemene wijze in zijn rechtmatige vrijheid gekrenkt en het wangedrag van de dader roept om sancties.

Heeft het kind vooral uit nieuwsgierigheid of experimenteerzucht aan het pedoseksuele contact meegewerkt (vooral jongens kunnen mateloos geïnteresseerd zijn in bouw en werking van volwassen geslachtsdelen en volgens Gerbener (op. cit., blz. 88) zijn juist de intelligentsten hier het meest ondernemend!), dan is er niet veel reden voor verwijt. Eerder moet de ouder zich met enig zelfverwijt afvragen of de verschafte voorlichting wel omvangrijk genoeg is geweest en of niet veel in het kind levende vragen onbeantwoord zijn gebleven.

Maar veel moeilijker zullen veel ouders het hebben, wanneer het kind de relatie als innig en teder heeft ervaren, genoten heeft van de seksuele liefkozingen en deze misschien zelf gezocht of uitgelokt heeft. In zijn reactie kan bij de ouder, bewust of onbewust, gekwetstheid meespelen over het feit dat het kind deze intieme terdheid elders heeft gezocht. Een brute ingreep van buitenaf in zijn verhouding met de pedofiel kan

dan voor het kind een diep verdriet of een grote belediging betekenen, een schennende en ontluisterende inbreuk op intimiteit. Ook is het mogelijk dat diepe schuldgevoelens ontstaan wanneer iets zo prettig gevonden werd, wat nu achteraf zo slecht en verdorven in de ogen van de ouders blijkt te zijn.

Pedagogisch is het dus van het grootste belang, voorzichtig uit te vorsen wat het kind eigenlijk zelf ervan vond en vindt. Zeker moet men daarbij niet te vlót afgaan op een aangenomen houding. Politieverbalen van verhoorde kinderen eindigen nog wel eens met een zin in de trant van: 'Achteraf ben ik blij dat alles uitgekomen is en er nu een einde aan gekomen is'. Als we daarvoor lezen, dat het kind vele maanden lang geheel uit eigen beweging de betrokken pedofiel in zijn woning opzocht en zelf telkens weer op seksuele handelingen aandrong, dan klinkt de Inlusterling van oom agent hier wel al te duidelijk door! Het gaat niet om wat men het kind weet aan te praten, het gaat om zijn eigen diepste reactie.

Volgt op de ontdekking een strafzaak tegen de volwassen partner, dan wordt een voorzichtige pedagogische bejegening wel erg moeilijk. In de eerste plaats wordt het gebeurde er bij het kind door de verhoren ingehamerd en krijgt het een importantie, die het van te voren in de ogen van het kind dikwijls niet had.

Mevr. Th. A. M. Dierckx-Van Lanen heeft het op dit punt in het Rijks Politie Magazine van september 1974 voor de politie opgenomen en acht de bewering, dat het kind als getuige vaak meer door de politie dan door de dader zou worden geschaad, ongegrond. Zij citeert een Duits onderzoek van F. Arntzen en zegt: 'Bij 500 kinderen werd het effect nagegaan van het politieverhoor van minderjarigen in verband met een zedendelict waarvan zij getuige waren geweest. Tegen de verwachtingen in was er geen psychische schade aantoonbaar, als het kind in een rustig gesprek met deskundig personeel was gehoord.' (Blz. 2).

Dit klinkt sterker dan het is. Vooreerst is niet duidelijk, of Arntzen psychische schade op korter of op langer termijn gemeten heeft, en hoe deze werd bepaald. Vervolgens: ongetwijfeld streeft de zich van zijn verantwoordelijkheid bewuste politiefunctaris hier naar uiterste flingevoeligheid en tact, maar zelfs de meest begaafde zal bijwerkingen niet kunnen vermijden. Bovendien geeft mevr. Dierckx zelf toe dat de betrokken politie-ambtenaren de nodige vereisten niet allemaal bezitten. Vindt het verhoor op het politie-bureau plaats, dan voltrekt het zich in een sfeer en een omgeving, die van nature al als dreigend en veroordelend worden ervaren.

Mevr. Dierckx beperkt haar verdediging tot het politie-verhoor zelf. De zaak is echter daarmee niet uit. Ook de met het kind meevolende opsporingsambtenaar heeft niet in de hand wat er verder met de afgeleide verklaringen gebeurt. 'Dat de dader gegre-

pen en veroordeeld wordt, is van secundair belang', zegt de schrijfster, die daarmee volkomen aan de gevoelens van het kind voorbijgaat. Wat het voor een nog niet verhard kind moet betekenen als door zijn mededelingen, door zijn 'verraad', de man of de vrouw die het aardig vond, met wie het fijne momenten heeft beleefd, gevangen gezet en maatschappelijk gebroken wordt, valt moeilijk voor te stellen.

Erica Geisler (loc. cit., blz. 131-133), die overigens nogal sterk afwijzend staat tegenover pedoseksuele contacten, ontraadt daarom aangifte bij de politie wanneer het kind zelf dit niet wenst. Zij signaleert zelfs gevallen van zelfmoord nadat ouders hier eigen-gereid optraden.

(Vgl. haar artikel 'Het kind als getuige-slachtoffer' in Ned. Tijdschr. voor Criminologie, Jrg. 1960, blz. 12-21).

Kinderbelangen worden opgeofferd

Het goed bedoelde artikel van mevr. Dierckx versterkt in felte alleen het oordeel, door een deskundig functionaris van de kinderpollitie als mej. mr. A. A. Schwartz destijds in een Mellezing voor het Utrechtse Criminologische Instituut uitgesproken, n.l. dat de belangen van het kind-getuige in zedenzaken geheel worden opgeofferd aan het belang van de opsporing.

Zij die het systeem van binnen kennen: rechters, politiemensen, vertonen niet zelden grote terughoudendheid bij het aangeven van een zaak als hun eigen kinderen erbij betrokken zijn. Prof. Dr. E. W. Hanack *Empfehl* es sich die Grenzen des Sexualstrafrechts neu zu bestimmen' (München 1968, blz. 112) citeert zelfs een hooggeplaatst rechter, die hem zeide nooit aangifte van een pedoseksueel delict met een van zijn eigen kinderen te zullen doen, zolang het niet om regelrechte verkrachting ging. De wet, ter bescherming van het kind geschreven, is in feite vaak de ergste bedreiging voor diens welvaren. Met Hanack menen schrijvers als Albrecht (op. cit., blz. 279), Farson (op. cit. blz. 147-148), Hirschfeld in zijn *Geslechtswissenschaft* (Stuttgart 1926-1930, deel 3, blz. 694), Peter Jacobi (*Sexualpädagogische Bürgerhetze* in 'Betriefft Erziehung', april 1973, blz. 27), Landis (loc. cit., blz. 35-36), Mohr-Turner-Jerry (op. cit., blz. 99-100), Schofield (*Sociological Aspects of Homosexuality*, London 1965, blz. 153-154), de Wolfenden Commissie (London 1957, par. 98), dr. M. Zeegers (op. cit., blz. 76) en Günther Kaiser *Ungenau, fragwürdig, zweifelhaft* in 'Betriefft Erziehung', april 1973, blz. 30, dat het kind groter risico's loopt door de reacties op de pedoseksuele handeling, dan door die handeling zelf. In laatstgenoemd tijdschrift wijst Schorsch (blz. 24) — met beroep op Kinsey, Reifen, Groffmann, Müller-Luckman en Wallis — erop, hoe noodlottig het pedagogisch is, in de ogen van het kind begrippen als seksualiteit, schuld en criminaliteit aan elkaar te koppelen.

In een bijzonder Interessant boek, *The twis-*

ting Lane (London, 1909), liet de Engelse socioloog Tony Parker daders en slachtoffers van zedendelicten zelf aan het woord. Een 31-jarige, gehuwde man vertelt dat hij als jongetje van tien aangerand was door een man van middelbare leeftijd: 'Ik vond het een beetje onsmakelijk, maar ik was niet bang of geschandalliseerd, helemaal niet. Het was enkel niet prettig of plezierig, maar ik wist niet hoe ik er van af moest komen (...). Ik werd meegenomen naar het politiebureau. Ik herinner me nog dat de politie-man aardig tegen me was. Hij nam het hele gebeuren met me door, om te weten te komen wat er precies gebeurd was. Ik geloof dat dit me angstiger gemaakt heeft dan wat dan ook; op de een of andere manier had alles nu een veel groter gewicht gekregen en was het veel onbegrijpelijker geworden'. (Blz. 214). Een gehuwde vrouw vertelde me soortgelijke ervaringen: ze was als elfjarige lastig gevallen door een man; wat die met haar gedaan had was ze vergeten, maar ze wist nog het nummer van de kamer op het politiebureau, waar ze had moeten komen voor een verhoor. Daar had ze nachten van wakker gelegen.

De reactie van het kind wordt sterk beheerst door de vraag, of en hoe het is voorbereid op een pedoseksuele benadering. Hoe duidelijker en hoe vollediger het is voorgelicht, hoe beter het ook in staat zal zijn, een eigen houding te bepalen. Is de voorlichting gegaan in de zin van angst aankweken voor 'kinderlokkers' die kwade en lelijke dingen met je doen of je pijn berokkenen, dan lijdt het kind met 100% zekerheid psychische schade door deze angst, ter vermindering van — naar we zagen — gemiddeld 24% kans dat het ooit met pedoseksualiteit te maken krijgt. Mocht het ongelukkigterwijs in de macht geraken van een misdadiger die zijn wil desnoods met geweld doorzet, dan zal het bang opgevoede kind gauw geheel in paniek raken. De paniek van het kind kan gemakkelijk paniek ontlokken bij de volwassen dader, met het gruwelijk gevolg van moord of doodslag. De beste raad die men kinderen zou kunnen inprenten is dus, gewillig meedoen en meegeven in die gevallen, waar vlucht niet mogelijk is.

'Niet meegaan met vreemde mannen'

De waarschuwing tegen vreemden, met wie het kind niet zo maar moet meegaan omdat ze je kwaad kunnen doen, heeft slechts een betrekkelijke waarde als afweermiddel. Heel kleine kinderen kunnen met de hun eigen logica, die de begrippen 'vreemde man' en 'stoute man' associeert, concluderen dat de kennelijk aardige en niet-stoute meneer of mevrouw dus geen 'vreemde' meneer of mevrouw is. Wat oudere kinderen betreft: in feite is de man of de vrouw die pedoseksueel contact zoekt, meestal helemaal geen vreemde, tenzij het om samrandig met geweld gaat. Van Gebhard's geweldplegers was 69,2% een vreemde als het om meisjes onder de twaalf, 63,0% als het om meisjes van 12-15 ging. (Blz. 817).

Tegen vreemden zullen kind en ouders lichter aangifte doen, maar de opsporing is minder makkelijk. Het valt niet vast te stellen, in hoeverre deze tegenstrijdige factoren de statistiek beïnvloeden. Die ziet er dan verder op de aangehaalde plaats bij Gebhard als volgt uit:

	van 0-11 jaar		van 12-15 jaar	
	meisjes	jongens	meisjes	jongens
De volwassene was bij delicten met kinderen				
een vreemde	39,8%	32,4%	20,7%	33,3%
een kennis	16,3	8,8	12,2	12,9
een vriend	41,0	49,0	64,0	52,6
een familielid	2,8	9,8	3,0	1,2

Ook hier moet weer worden gedacht aan de verkeering van de statistiek door het feit, dat het uitsluitend tot gevangenisstraf veroordeelden betreft. Juist bij relaties met kennissen, vrienden en familieleden is de kans het grootst, dat de ouders niet voelen voor aangifte en dat het kind een positieve houding er tegenover aanneemt, wat de handelingen voor het overgrote deel aan ontdekking onttrekt. We mogen dus vermoeden dat in feite het percentage niet-vreemden veel hoger is. Kerscher schat het op tachtig procent. (loc. cit., blz. 561).

Niemann vond slechts 27,3% vreemden, Gerbener 24,5%, Häbel 20%, Langley Porter 15,2% (Niemann op. cit., blz. 115; Gerbener op. cit., blz. 92; Landis loc. cit., blz. 97). Lafon meent, dat op honderd pedoseksuele handelingen 41 voor rekening komen van de naaste familieleden, 54 op die van bekenden en slechts 3 begaan worden door vreemden (loc. cit., blz. 97 en 100). Alleen in het onderzoek van Landis overtroffen de vreemden de bekenden: 68% bij jongens, 65,2% bij meisjes. Maar bij zijn onderzoek zijn ook oudere kinderen betrokken (loc. cit., blz. 97). De Duitse auteurs (Albrecht, Brückner, Gerbener, Häbel, Matthes, Niemann) zijn eenstemmig van oordeel, dat ouders die beducht zijn voor pedoseksuele avonturen van hun kind, eerder voor de nette, vriendelijke buurman of huisvriend moeten oppassen dan voor vreemde 'kinderlokkers'. (Gerbener, op. cit., blz. 92; Albrecht op. cit., blz. 62 en 309; Niemann op. cit., blz. 114-116). Onder de daders komen speciaal de leeftijdsgroep 21-35 jaar naar voren (Niemann op. cit., blz. 16). Een belangrijk onderscheid is dat, als een vreemde het kind benadert, de seksualiteit meestal oppervlakkig blijft (exhibitionisme, betastingen), terwijl de verder gaande seksuele contacten overwegend met meer vertrouwde personen tot stand komen (Gerbener op. cit., blz. 92; Niemann blz. 115).

Wat weten we van de pedofiele mens ?

In het voorgaand hoofdstuk zagen we, dat we over vrij uitvoerige gegevens beschikken omtrent seksuele contacten van volwassenen met kinderen, voorzover die tot strafrechtelijke veroordeling van de volwassen partner hebben geleid, de zogenaamde pedosexuele contacten. We hebben ook uitgelegd dat de eigenlijke pedofielen, dus de mannen en vrouwen die zich erotisch geheel of hoofdzakelijk tot kinderen aangetrokken gevoelen, slechts een te verwaarlozen percentage onder de bedrivers van pedosexuele contacten vormen. Van deze pedofielen is wetenschappelijk ternauwernood iets bekend.

We weten bijvoorbeeld niets met zekerheid over het ontstaan van deze neiging. Is zij aangeboren? Is zij verworven? 'De meeste schrijvers zoeken de verklaring voor de ontwikkeling van (afwijkende) seksuele voorkeuren in het gezin', zegt het NISSO-rapport over 'De seksuele ontwikkeling van het kind' (Zeist 1972, blz. 35). We weten ook niet, hoeveel mannen en vrouwen geheel of overwegend pedofiel zijn.

Evenals de vakliteratuur over homofilie jarenlang berust heeft op de gegevens van criminologen en psychiaters, en eerst een veranderende maatschappelijke houding tegenover dit verschijnsel — in wisselwerking met het totstandkomen van organisaties van homofielen — de mogelijkheid bood tot een inzicht in het bestaan van niet-delinquente, niet-psychisch-gestoorde mensen met deze neiging, zo kan het ook gaan met de pedofilie.

In 1970, na het N.V.S.H.-congres over 'de Staat als zedemeester', nam de journalist Peter van Eeten, die een leidende rol vervulde in de Rotterdamse afdeling van de N.V.S.H., het initiatief een kleine groep bijeen te roepen, die gezamenlijk zou werken aan een publicatie over pedofilie. De bedoeling was van begin af aan, dat deze publicatie het uitgangspunt zou vormen voor de oprichting van een organisatie voor pedofielen. Het door een aantal leden van de studiegroep geschreven boek is in 1972 verschenen onder de titel 'Sex met kinderen'. Uit de ontplooidde activiteiten is toen in de N.V.S.H. een hoofdbestuur commissie of 'landelijke werkgroep' voor pedofilie ontstaan, met werkgroepen in verschillende steden. (Vgl. Dr. E. O. Born 'Pedofiele integratie na 1959', Utrecht 1973).

Het doel is veelvoudig. In de eerste plaats wil men een 'objectief wetenschappelijk onderzoek van het verschijnsel pedofilie en de grensgebieden daarvan' bevorderen en daarnaast 'aan ouders en opvoeders alle voorlichting geven die leidt tot een beter begrip van kindersexualiteit en pedofilie'. Aldus een door de landelijke werkgroep uitgegeven folder. Een andere functie van de werkgroep is het organiseren van bijstand aan pedofielen, die door de maatschappelijke situatie in nood geraten. Zo is contact gezocht met verdedigers in strafzaken, met reclasseringsambtenaren, met psychiaters en psychologen. De wens bestaat ook groepen

te benaderen als onderwijzers en huisartsen, die in voorkomende gevallen niet zelden door ouders worden geraadpleegd. Tenslotte hebben de plaatselijke werkgroepen in enkele steden een functie als ontmoetingspunt voor pedofielen, voor wie het dikwijls een verademing is, kameradschappelijk te kunnen verkeren in een milieu, waar ze openlijk voor hun neiging kunnen uitkomen. De werkgroepen hebben de medewerking van een aantal niet-pedofielen.

Te beginnen met 1973 heeft de hoofdbestuur commissie elk jaar tweemaal een landelijke contactdag georganiseerd, steeds te Breda, waar telkens een 100-150 bezoekers kwamen, waaronder ook Belgen, Denen, Duitsers, Fransen en Zwitsers, als vertegenwoordigers van soortgelijke groepen in hun eigen land.

Als geheel lijkt de Nederlandse groep, mede dank zij de steun van een grote organisatie als de N.V.S.H., het best van de grond gekomen te zijn. Toch is ook haar voortbestaan zeer bedreigd door het ontbreken van een genoegzaam aantal capabele personen, die bereid en in staat zijn het vele werk te doen dat hier voorhanden ligt.

Enquête

Onder de bezoekers van de eerste Bredase bijeenkomst in april 1973 is een schriftelijke enquête gehouden door één der bestuursleden. Van de aanwezigen bleken 73 bereid daaraan mee te werken en van hen waren 23 (bestuursleden en gasten) niet-pedofiel. De 50 pedofielen waren allen mannen; slechts 2 daarvan waren biseksueel ingesteld, 48 hadden een neiging tot jongens. Het aantal ongetrouwden (45) lag hier veel hoger dan onder de daders van pedoseksuele delicten, bij wie Niemann er slechts 40,3%, Wegner 38,1%, Weiss 36,9% en Gerbener zelfs niet meer dan 28,2% aantrof (Niemann op. cit., blz. 36; Gerbener op. cit., blz. 50). Van de 50 pedofielen hadden er 30 ten tijde van de enquête een vaste relatie met een of meer kinderen. In de loop van hun leven hadden sommigen zelfs wel met honderden kinderen omgang gehad. Ruim de helft had wel eens moeilijkheden met de Justitie gekregen en 19 waren psychiatrisch behandeld. De psychiatrische behandeling hing veelal samen met strafrechtelijke moeilijkheden. Dit blijkt wel het sterkst hieruit, dat slechts 4 van de 50 verklaarden van hun neiging af te willen komen; 45 waren er heel tevreden mee en één aarzelde.

Indien de gegevens van deze enquête representatief zijn voor de hele werkgroep, dan moeten we dus concluderen dat de werkgroep niet representatief is voor de pedofilie. Vrouwen ontbreken geheel en de aanwezige mannen zijn vrijwel uitsluitend op gelijkgeslachtelijke relaties uit. Van de acht ondergroepen, die ik hierboven in de pedofilie onderscheide, waren er dus slechts twee vertegenwoordigd.

Zoals altijd wanneer een gediscrimineerde, geminachte, vervolgd kleine minderheids-

groep tot aaneensluiting komt, waren ook op de bijeenkomst in Breda de mensen met een hogere opleiding oververtegenwoordigd.

Eigen waarneming

Mijn eigen publikatie, oorspronkelijk onder de titel 'Pedofilie' als brochure door het C.O.C. uitgegeven, later in sterk uitgebreide vorm als 'Das verjämte Geschlecht' in Duitsland verschenen, heeft slechts heel ten dele te maken met wat de werkgroep onder pedofilie verstaat, omdat zij zich uitsluitend bezighoudt met seksuele relaties van mannen met jongens in en na de puberteit, dus de klassieke 'Griekse' knapenliefde. Van correspondenten, Nederlandse zowel als buitenlandse, heb ik daarover in de laatste jaren veel hoogst persoonlijk materiaal ontvangen. Een aantal van hen heb ik ook zelf ontmoet. Verder heb ik een aantal gesprekken kunnen voeren met adolescenten en jongemannen, die seksuele relaties met een volwassen man onderhielden of vroeger hadden gehad.

Uit mijn werk als rechtskundig adviseur van de hoofdbestuurscommissie Pedofilie, met de daaruit en uit mijn publikaties voortgekomen persoonlijke contacten is voor mij over bepaalde vormen van pedofilie wel een zekere voorstelling gerezen, die we prewetenschappelijk zouden kunnen noemen. Het betreft de eigen, soms zeer uitgebreide en jarenlang voortgezette waarneming van een 100 à 150 pedofielen, waaruit ik mij een totaalbeeld heb gevormd.

In de Verenigde Staten heeft Dr. Rossman, een geestelijke die getroffen was door de ellende van kinder-prostitutie, zich geworpen op een onderzoek naar de klanten daarvan. Aanvankelijk door enquêtes onder de afnemers van porno-materiaal betreffende kinderen, later door het laten circuleren van een 'Boy-love Newsletter'. In vijf jaar tijds kwam hij daardoor in correspondentie met honderden op jongens ingestelde pedofielen, die in de Newsletter voor hen interessante gegevens vonden over films en televisie-uitzendingen waarin jongens figureerden, boeken, reizen, ervaringen van lotgenoten enzovoort. Dr. Rossman zegt meer dan 1000 pedofielen persoonlijk te kennen en meer dan 300 jongens te hebben geïnterviewd over hun relaties met pedofielen. ('Social Science and Modern Society', maart/april 1973, blz. 29-35). Zijn bevindingen en de mijne blijken sterk overeen te stemmen.

Met alle gemaakte voorbehouden omtrent de grote onvolledigheid (vrouwen ontbreken geheel, heteroseksuele pedofiele mannen bijna geheel), wil ik, nu wetenschappelijk onderzoek ons hier vooralsnog volledig in de steek laat, de volgende indrukken naar voren brengen.

Tussen twee polen

Evenmin als homofilie is pedofilie een criterium, dat de mensheid in twee categorieën verdeelt: de pedofielen en de niet-pedofielen. Evenals bij homofilie, waar dit vooral sinds Kinsey duidelijk is geworden, bestaat

er bij pedofilie een sliding scale, een geleidelijk verloop tussen twee polen, waarbij aan de ene pool de mensen staan die uitsluitend door volwassenen erotisch worden geprikkeld, aan de andere pool zij bij wie dit uitsluitend door kleine kinderen geschiedt.

De criteria die Dr. W. J. Sengers in zijn proefschrift hanteerde voor de diagnose van homofilie ('Homoseksualiteit als klacht', Bussum 1969) zijn ook hier doorslaggevend. Pedofielen zijn niet uiterlijk als zodanig herkenbaar, al zien velen er soms opvallend lang jong uit. Ook het gedrag is geen maatstaf: er zijn niet-pedofielen die seksuele omgang met kinderen hebben en pedofielen die nooit een kind erotisch benaderen. De gerichtheid van de geslachtsdrift is voorschijn uitlopend te bepalen aan de hand van wat de betrokkenen kunnen meedelen aangaande het geslacht en de leeftijdsgroep waartoe zij zich in seksuele zin aangetrokken voelen, over wie zij seksuele fantasieën hebben en/of seksuele dromen. Deze trias heeft bij pedofielen uitsluitend betrekking op kinderen. (Vgl. Sengers, blz. 53).

Deze omschrijving geldt voor mannen en vrouwen aan de pool van de pedofilie. Hun percentage in de bevolking is vermoedelijk zeer laag: van de homofielen zouden volgens Hirschfeld 5%, volgens Kinsey 3% aan deze pool te vinden zijn.

Aan de pool van de niet-pedofilie staan dan degenen bij wie seksuele aantrekking, fantasieën en dromen uitsluitend betrekking hebben op volwassen mensen. Ook dat uiterste zal zeldzaam zijn. Vrijwel ieder mens staat ergens op de doorlopende lijn tussen beide polen in.

Het is een legende dat alle homofielen ook pedofiel zouden zijn. Het was wel de beductheid voor deze legende, die de aanval bezield, door het COC in 1974 ondernomen op de Werkgroep Pedofilie

in de NVSH, waartegen het zich zelfs in een perscommuniqué afzette.

Gordon Westwood vond, dat bij de door hem onderzochte groep homofiele mannen 9% zich wel bekoord voelde door jongens onder 17 jaar, maar seksuele activiteiten met hen op morele gronden afwees; een andere 9% had geen morele bezwaren indien de jongen zelf het ook wilde en 6% zag geen enkel bezwaar tegen dergelijke contacten. (A Minority' London 1960, blz. 163). In totaal was dus 24% wel geïnteresseerd in jongens. Giese ('Der homosexuelle Mann in der Welt' Stuttgart 1958, blz. 246) ondervroeg 202 homofiele mannen, Freund ('Die Homosexualität beim Mann' Leipzig 1963, blz. 32-37) 222 homofiele mannen naar de voorkeursleeftijd van hun partner. Het ging hier om psychiatrische patiënten. De leeftijd van de partner moest in ieder geval onder de 17 jaar zijn bij 3% (Giese) en 10% (Freund), terwijl een partner onder die leeftijd aanvaardbaar was voor 24% in beide onderzoeken. Het Wolfenden-Report bericht dat onder 155 wegens homoseksualiteit veroordeelden 27,7% zich speciaal voor jongens in-

teresseerde (London 1937). Jersild vond onder 454 Deense homofielen 22% die zich tot jongens aangetrokken voelden. (Op cit. blz. 24-25). De 5% van Hirschfeld moeten eveneens als de 3% die Kinsey en ook de Engelse psychiaters Curran en Parr volgens Freund opgeven dus wel uitsluitend betrekking hebben op de kleine groep, bij wie het om kinderen vóór de puberteit gaat. Voor de rest is 20% een verantwoorde schatting.

Wijd verbreide pedofiele neigingen

Dat veel overwegend niet-pedofielen potent zijn tegenover kinderen, bleek reeds uit de statistieken in het voorgaande hoofdstuk. Nogmaals zij er op gewezen, dat er culturen zijn geweest en nog zijn, waarin vrijwel iedere getrouwde man ook geslachtelijk verkeert met jongens-in-de-puberteit.

Omgekeerd is er ook een gehuwde minderheid onder overwegend pedofiel ingestelden. Rossman vermeldt in Amerika niet minder dan twee 'vader-zoon-clubs', waar pedofiele vaders onderling hun zoons uitwisselden.

Dat pedofiele neigingen veel verbreider zijn dan het betrekkelijk gering aantal overwegend pedofiel ingestelden zou doen vermoeden, blijkt verder uit de grote aftrek die model- en porno-bladen met kleine meisjes en vooral ook kleine jongens vinden. In elke goedvoorzien sexshop zijn er reeksen te koop. Volgens Rossman bestaan er in Europa adreslijsten met de namen van 50.000 Amerikanen die dergelijk materiaal bestellen. Het aantal feitelijk geïnteresseerden moet dan nog vele malen hoger zijn. Denemarken, Duitsland, Amerika zelf en tegenwoordig ook Engeland produceren voorraden van naakt- en sex-foto's en films van kinderen. Nederland blijft niet achter.

Nu over sex openlijker gesproken en gedacht wordt en naaktheid tussen ouders en kinderen minder geschuwd, worden ook meer ouders zich het erotisch karakter van sommige stoel- en knuffelpartijen met hun kinderen bewust. Ze zijn minder geschokt als ze zien, hoe hun zoonnetje daarbij in erectie raakt en hebben minder neiging, genitale aanrakingen te vermijden.

Dit zou meer begrip voor pedofiele neigingen bij anderen kunnen aankweken en de ontzetting over eventuele pedosexuele handelingen met hun kind wat kunnen verminderen. Toch maakt juist het feit, dat haast ieder mens een stuk pedofilie in zich heeft, in onze cultuur het bestaan van de pedofiel niet gemakkelijker. Onze cultuur staat immers vooralsnog zo onverbiddelijk afwijzend tegenover sex met kinderen, dat op ieder mens een sterke maatschappelijke druk wordt uitgeoefend om de verboden neiging met kracht in zichzelf te bestrijden. We weten sinds Freud, dat het dergelijke onderdrukte neigingen in ons zelf zijn, die ons des te harder, des te emotioneler maken in onze veroordeling van mensen die aan deze neigingen toegeven. Zoals de homofiel veel meer te duchten heeft van de voor 30% homofiele, voor 70% heterofiele medeburger,

dan van de voor 100% heterofiele, zo wordt

ook de pedofiel het felst verworpen en uitgekren door de — bewust of onbewust — met een flink percentage pedofiele behepte medemens.

Deze algemene veroordeling maakt het de pedofiel dubbel moeilijk tot zelfaanvaarding te komen, dat wil zeggen te geraken tot een zelfverwerkelijgingsproces, dat gebaseerd is op een bewuste erkenning van de eigen pedofiele gerichtheid. (Vgl. Sengers, blz. 161). Dit doemt velen van hen tot een neurotisch bestaan en men treft dan ook in een groep pedofielen gemakkelijk een aantal evident vrij hevig gestoorde lieden. Identificatiemogelijkheden zijn er voor de pedofiel nauwelijks; voor degenen die de groepsvorming mijden bestaan die slechts in enkele, schaarse boeken. Wanneer niet-aanvaarding van de eigen neiging voert tot bestrijding daarvan, dan krijgt de neiging daardoor een krampachtig karakter en wordt zij gemakkelijk dominant, dat is: zij gaat het hele denken en voelen beheersen. Dit is maatschappelijk gevaarlijk, want juist dergelijke personen kunnen vervallen tot uitbarstingen van agressieve pedosexualiteit, die hen in conflict met de justitie brengen. Zo'n conflict leidt dan tot harder veroordeling en harder bevechten van de eigen innerlijke gesteldheid, dus heviger krampachtigheid. Zo is de vicieuze cirkel compleet.

Zelfaanvaarding

Zelfaanvaarding daarentegen voert tot een beter openstaan voor anderen, een sterker maatschappelijk contact, minder verenaming, een groter bespreekbaarheid van eigen mogelijkheden met anderen en een betere beheersbaarheid van de neiging, waarmee men minder gepreoccupeerd is. De pedofiel die in evenwicht met zichzelf is en niet inwendig verscheurd, zal rustiger kunnen overwegen wat hij in deze samenleving, die naar zijn inzicht vol ongedronde vooroordelen zit, ondanks deze vooroordelen en zonder daarmee in botsing te komen toch aan positiefs vanuit zijn erotische gerichtheid presteren kan. Zijn pedofilie kan creatief worden.

Ongetwijfeld geeft een pedofiele gerichtheid de volwassene een bijzondere, sympathiserende belangstelling voor de jeugd, die pedagogisch uiterst waardevol kan zijn. Een rector van een grote jongensschool merkte eens op, dat hij zelf jongens in de puberteit vrij afstotelijke wezens vond, waardoor hij zich bewust was, elke groep op ze te misen. 'Mijn beste leraren, die grote invloed op de jongens hebben, zijn allemaal min of meer pedofiel.'

Vanuit zijn gerichtheid kijkt de pedofiel anders naar een kind, heeft er meer begrip voor, meer geduld mee. Intuïtief als kinderen zijn, reageren ze daarop. Ik ken pedofielen, die als een magneet jongens aantrekken, zelfs in landen waarvan ze de taal niet spreken zodat de relatie woordeloos blijft. Jongens komen spontaan op hen af, bieden

zich voor allerlei diensten aan en lokken vaak spontaan seksuele handelingen uit. Het gaat om mannen, die meer dan anderen iets jongensachtigs in hun aard behouden hebben en dan appeleert — zoals een van mijn correspondenten het eens fraai uitdrukte — de jongen in de man aan de man in de jongen. Mensen die hun tijd het liefst bij kinderen doorbrengen, daarom een bepaald beroep kiezen of veel vrije tijd daarvoor opofferen, moeten een behoorlijke mate van creatieve pedofilie in zich hebben, of hun dit nu bewust is of niet. Velen zullen daarbij bewust lichamelijke intimiteiten vermijden. Het is echter de vraag, of dit steeds zo gelukkig is.

Een moeder, die een Instituut voor invalide kinderen bezocht had, sprak eens tegenover mij haar onsteltenis uit over de kille prestatie-beloningen, waarmee men de kinderen tot overwinnen van hun handicap aanzette. Zou het niet veel natuurlijker en meesleperder zijn als de opvoeder het kind, dat geweld zijn best had gedaan, daarvoor eens op schoot nam, zoende en knuffelde? Ze had dit aan de mensen, die in dit Instituut werkten, voorgelegd en die hadden haar geantwoord, dat ze zakelijk gelijk had, maar dat de onderwijzer, verpleger, jeugd-leider enzovoort, die lichamelijke intimiteit doet met een aan zijn zorgen toevertrouwd kind, al met één been in de gevangenis staat.

Dat is zo. Het als jeugdbescherming bedoelde art. 249 van ons strafwetboek heeft hier een pedagogisch noodlottige, voor het kind hopeloos frustrerende nevenwerking. Correctie zal slechts mogelijk zijn, als de pedagogische werkers hier in groot aantal duidelijk één lijn gaan trekken en in onderling overleg elkaar steunen. Dat de justitie daarvoor wijkt heeft de abortuskwestie bewezen.

We hebben het bij dit laatste over lichamelijke uitgedrukte affectie en tederheid, over liefstokingen en strelingen, niet over regelrechte seksuele omgang met compleet orgasme. Wie pedagogische leiding of zorg moet geven aan een groep, zal moeten pogen alle leden daarvan in zijn genegenheid en de uitingen daarvan te laten delen en niet op een enkeling daaruit verliefd te worden. Want dat trekt de verhoudingen scheef. Wat degenen betreft, die onderwijs geven aan de leerplichtige jeugd, geldt bovendien dat zij moreel gebonden zijn, geen handelingen met de toevertrouwde kinderen te plegen, waartegen de ouders principieel bezwaar koesteren.

Bij min of meer verwaarloosde jeugd, vooral in gestichten, is de behoefte aan lichamelijke geulite affectie vaak enorm groot. Het is tragisch en voor het verdere leven vertekend, als die behoefte onbevredigd afsterft. De pedofiel, die vanuit zijn neiging aan deze diepste verlangens van het kind tegemoet komt, bereikt pedagogisch wonderen: uiterst lastige, fel agressieve kinderen worden onverwacht rustig en aanspreekbaar.

De echte liefdesverhouding met een kind gaat natuurlijk nog veel verder. Een liefdesverhouding stelt steeds aan elk mens hoge

eisen ten aanzien van zijn verantwoordelijkheid. Voor de pedofiel geldt dit in bijzondere mate. In de verhouding met het kind is hij immers de grotere, sterkere, machtigere.

Ongeelijkheid

Er is beweerd, dat deze ongeelijkheid een beletsel voor de liefdesrelatie vormt, en ook dat zij de liefdesrelatie tot iets verkeerd maakt.

Dat de ongeelijkheid een werkelijk beletsel zou zijn, valt moeilijk in te zien. Zoals de ongeelijkheid van man en vrouw wezenlijk is voor de heteroseksuele relatie, en zoals we ook in de vaste relaties van homofielen heel dikwijls een sterke ongeelijkheid zien (ongelijkheid in ontwikkeling, ongeelijkheid in leeftijd, ongeelijkheid in masculiniteit), zo is de ongeelijkheid in lichamelijke en geestelijke ontwikkeling juist een factor van aantrekkende in de pedofilie. Het is het kinderlijk, zeer jeugdige, zowel in lichamelijk als in geestelijk opzicht, dat appeleert aan de gevoelens van de pedofiel. Omgekeerd is het voor een kind allerminst vreemd, zich affectief diep aangetrokken te voelen tot een volwassene, of tenminste erg positief geïnteresseerd te zijn in het lichaam, in het laten en doen van een volwassene. Er is in de natuur kennelijk iets, waardoor sommige volwassenen en sommige kinderen heel precies en heel volledig op elkaar afgestemd zijn, zodat ze bij elkaar iets vinden dat ze nodig hebben.

Uit onderzoekingen van Tinbergen, Kortlandt, Maslow, Count, Lorenz, De Vore, Wickler, Leyhausen, Spindler en Eibl-Eibesfeldt blijkt, dat ook hier voorafbeeldingen van menselijk gedrag in het dierenrijk te vinden zijn. Het interessante boek van Giorgio Celli, die homoseksualiteit als een natuurlijk afweermiddel tegen overbevolking ziet en dit met talloze voorbeelden uit alle delen van het dierenrijk illustreert, is bij mijn weten slechts in het Italiaans verschenen (*L'omosessualità negli animali Milano 1972*). Zo zoeken bij de bavianen de jongere en zwakkere dieren het seksuele contact met oudere exemplaren, en krijgen dan weer van deze ouderen voedsel, bescherming en verzorging. De seksuele contacten, die bestaan uit anaal verkeer, zijn voor de helft heteroseksueel, voor de helft homoseksueel van aard. Kortlandt nam hetzelfde bij in het wild levende chimpansees waar. (Vgl. het opstel van Schlegel 'Ueber die Ursachen homosexuellen Verhaltens' in 'Das grosse Tabu', München 1967) en Georg Møller 'Abers sexuelle adfaerd' in 'Paedagogisk sexologi' (Kopenhagen 1971, deel 1, blz. 17-28). Bij verschillende apensoorten behoren, evenals in verschillende menselijke culturen, pedoseksuele contacten tot de vaste gewoonten. Dat de ongeelijkheid tussen jongere en oudere de liefdesrelatie tot iets verkeerd zou maken — de tweede tegenwerping! — ligt evenmin voor de hand. Op tal van punten staan kinderen en volwassenen in relatie tot elkaar, gaan met elkaar om. Kinderen leren

van volwassenen, spelen met volwassenen, worden gevormd door volwassenen, en steeds is de volwassene daarbij de grotere, sterkere, meer wetende, meer ervarende. Dat ligt in de hele verhouding ingebed. In al deze opzichten kan de volwassene het kind daarbij kwaad doen, en doet hij het ook dikwijls kwaad, lichamelijk en geestelijk, maar niemand ziet daarin een reden om elke omgang tussen volwassenen en kinderen verwerpelijk te achten. Voortdurend worden kinderen met de vermogens en inzichten en gedragingen van volwassenen geconfronteerd. Waarom zou dit plotseling per se slecht en schadelijk moeten zijn als het om erotiek en seksualiteit gaat?

Dit standpunt kan men eigenlijk alleen verdedigen op grond van twee vooroordelen, namelijk dat seksualiteit een in wezen negatief te beoordelen verschijnsel is, ofwel dat kinderen wezens zijn (of horen te zijn), vrij van seksuele gevoelens en verlangens. Deze vooroordelen liggen dan ook ingebakken in alle, vaak emotionele, uitvalen tegen pedofilie.

Wanneer de ongelijkheid van de partners dan al geen beltsel vormt voor een pedofiele verhouding, zij legt wel — het zij nogmaals gezegd — een extra zware verantwoordelijkheid op de volwassene. Zou hij immers iemand zijn, die overeenkomt met de traditionele voorstelling van 'de man die zijn lusten uitleeft op een kind', dan stelt zich de maatschappij daar terecht tegen te weer. Zo is mij een man bekend, die voor het verrichten van loodgieterswerk bij veel mensen aan huis komt en daar bij elke gelegenheid jongetjes in seksueel spel tracht te betrekken. Waarschijnlijk doet dit die jongetjes niet veel kwaad, en is het alles meer hinderlijk dan ernstig, maar ook als dit zo is vormt een dergelijke dwangmatige opdringerigheid toch een maatschappelijk ongewenst verschijnsel. Al was het alleen maar, omdat er voortdurend kinderen zijn die er zich over beklagen en die het dus onaangenaam of griezelig gevonden hebben.

Misschien is de hier bedoelde man niet eens een echte pedofiel en is het louter iemand, die om de een of andere psychische reden zijn ware aard niet kent of volgen kan. Men denke in dit verband aan de latente homofilie van een Don Juan of Casanova, die tot in het buitensporige vrouwen moet veroveren en bezitten, omdat hij zich zijn ware liefdesobject niet durft bekennen en zijn viriliteit voortdurend moet bewijzen. Het dwangmatige, het 'zuchtige' in het gedrag van deze man zou in die richting kunnen wijzen.

Geen opofferen

Bij het gros van de pedofielen trof mij tenminste keer op keer een geheel andere houding, die ik veel eerder karakteristiek zou willen noemen. Er is daar geen sprake van een opofferen van het kind aan de lust van de volwassene. Integendeel: de lust van de volwassene bestaat grotendeels uit, valt samen met de lust van het kind. Psychologi-

sche exploratie van de pedofilie zou dit constante verschijnsel moeten analyseren om tot een dieper inzicht in deze geaardheid te komen. Het is het zuiverst beschreven door de Engelse journalist Michael Davidson, een charmante, vieve man van diep in de zeventig, met wie ik in 1974 in Londen nog eens uitvoerig over dit punt mocht spreken. Davidson, die zich in het boeiende relaas van zijn leven en omzwervingen als buitenlands correspondent 'The World, the Flesh and Myself' (Washington 1962) al in de eerste regel als een 'lover of boys' aandient en later nog eens een apart boek, 'Some Boys' (London z.j., waarschijnlijk 1971), gewijd heeft aan de jongens, die hij in vele landen leerde kennen, zegt in zijn autobiografie: 'Ik geloof dat de emotionele ondergrond bij elke echte pedofiel zijn moederlijkheid is; ik weet dat ik in al mijn relaties, als ze boven een heel vluchtige ontmoeting uitgingen, evenzeer gedreven werd door een hartstochtelijke neiging tot koesterende bescherming als door seksuele belangstelling. Voorzover ik het begrip zou de tweede best een uitvloesel van de eerste kunnen zijn, net zoals een moeder zinnelijk genot voelt bij het zogen. En zelfs als we echt lichamelijk met elkaar bezig zijn, dan komt mijn genot — nog afgezien van de psychische vreugde bij het zien en betasten, die intens is — voort uit een volmaakt innig meeweten met zijn genot; wanneer dat ontbreekt lijkt de hele handeling me absurd en doelloos. Het kan zijn dat ikzelf toevallig ook met een orgasme eindig, maar dit blijft soms helemaal achterwege. Dat hangt mede af van de vraag of hij daarnaar verlangt. Ik probeer mijn eigen emotionele aandriften te analyseren. Als ik ze hier goed omschreven heb zijn ze, geloof ik, typerend voor de meeste 'normale' boy-lovers'. De diepste aandrifft heeft erg veel weg van die van een merrie, terwijl ze haar veulen met haar neus wrijft en het likt.' (Blz. 31).

Meegenieten

Het meegenieten met de partner is een algemeen verschijnsel in de lichamelijke liefde. Het eigen genot wordt verhoogd door de waarneming van het genot van de partner. Het bijzondere in de pedofiele liefde lijkt me dat hier opvallend veel het eigen orgasme zelfs niet gezocht wordt en alles zich concentreert op het orgasme van de jeugdige partner. 'Mijn genot bestaat in zijn genot', 'zijn lust is mijn lust', 'als hij er geen plezier in heeft is voor mij de aardigheid er ook af.' Veel pedofielen hebben dergelijke uitspraken tegen mij gedaan. Het kind te dwingen tot iets wat het niet wil, strijdt volstrekt met hun erotische instelling. Deze houding is, merkwaardig genoeg, volstrekt niet beperkt tot wat men de ethisch hoger staande of fijngevoeliger pedofielen zou kunnen noemen, of tot de emotioneel diep affectief geladen relaties. Ze overheerst vele, ik vermoed zelfs de meeste contacten in het veld van de prostitutie.

Noordafrikaanse jongens, die zich met toeristen afgeven, heten zelden tot iets anders bereid dan tot anaal verkeer, waarbij zij zelf de actieve rol willen spelen. In andere landen om de Middellandse Zee, waar jongens in en om de puberteitsjaren zich dikwijls vrij gemakkelijk tot betaalde seksuele omgang met vreemdelingen lenen, gaan ze vlot in op het voorstel met een vrouw te verkeren of zich door een man te laten masturbieren, maar weigeren elke andere techniek en zijn er met name niet voor te vinden, het geslachtsdeel van de man ook maar aan te raken. Albert J. Reiss beschrijft jongensprostitutie in Nashville/Tenn. U.S.A.: de meeste jongens in een bepaalde stadsbuurt doen er aan mee; de anderen leren de jongeren hoe zich te gedragen. De enige vorm die hun mores toestaan is, dat de volwassen klant de penis van de jongen in de mond neemt. Elk ander contact, elke andere liefzorg geldt als hoogst onfatsoenlijk en als beledigend voor de jongen. (in H. M. Ruitenbeek 'The Problem of Homosexuality in Modern Society', New York 1963, blz. 267, 278). Hetzelfde wordt bericht uit San Francisco. (R. Leslie 'Casebook: Homophile', New York 1966, blz. 21). Dit gaat zelfs zover dat de Duitse politiekundige Dr. Heinrich Redhardt in zijn studie over mannelijke prostitutie in Frankfurt als opvattingen van Strichjongen, weergeeft dat mannen, door echte neiging tot hen gedreven, altijd de hand gebruiken en dat zij klanten, die actief anaal verkeer zochten of oraal bevredigd wilden worden, niet voor echte homofielen houden. ('Studien zur männlichen Homosexualität', Stuttgart 1954, blz. 44).

Rossmann zegt in dit verband: 'Wat is het, dat de pedofiel fijn vindt in zijn seksuele omgang met jongens? De pedofiel heeft er plezier in, de jongen te laten genieten, misschien in de zin van 'het plezier van de ander genieten', waarmee Sartre in 'Saint Genet' de geschriften van die Franse auteur pleegt te verklaren. Gewoonlijk kussen zij jongens niet, omdat jongens er niet van houden gekust te worden; daarom beperkt de pedofiel zich tot het stoelen en worstelen wat een jongen prettig vindt. Omdat hij oprecht de genegenheid van de jongen zoekt, volgt hij vrij passief de jongen in diens seksuele wensen, en hij wordt pas seksueel actief als de genegenheid groeit en de jongen het zelf wil. De meesten zelden: 'In feite hoef je een jongen nooit te verleiden. Geef hem de tijd en hij verleidt jou.' De politie krijgt naar algemeen oordeel enkel degenen te pakken die deze regel uit het oog verloren.' (Loc. cit., blz. 34).

Heel vaak is dus de man uiterst terughoudend bij het overgaan tot regelrechte seksuele omgang en in de keus van de daarbij gebruikte methode. Sommige pedofielen hebben ook principiële (ethische of esthetische) bezwaren tegen bepaalde vormen van seksueel contact, zoals de anale of de orale.

Langdurige relatie als ideaal

Voor veel pedofielen — niet voor alle — is het ideaal een langdurige, vaste relatie, waarin de seksuele omgang de uiting is van een wederzijdse diepe genegenheid, terwijl daarnaast allerlei andere gezamenlijke activiteiten staan. De jongere partner wordt geholpen met schoolwerk, met sport, moeijeligheden in de omgang van het kind met zijn ouders worden besproken, moeijeligheden op school, met vrienden en vriendinnen; samen wijdt men zich aan liefhebberijen, legt verzamelingen aan, maakt tochtjes, bezoekt wedstrijden en bioscopen. Dit ideaal kan in heel veel gevallen niet worden bereikt, enkel en alleen omdat de maatschappij er zich met haar wantrouwend oog tegen verzet. Al te intensieve bemoeiingen van een bepaalde man met een bepaalde jongen of een bepaald meisje trekken al gauw een minder welwillende aandacht en leiden tot waarschuwingen, verboden of aangifte bij de politie. Juist door de meer idealistisch gezinde pedofielen wordt dergelijke bemoeizucht ervaren als een bitter onrecht (vgl. de scene in Morris West's roman 'The Devil's Advocate' London 1959).

Het gekoesterde ideaal is eigenlijk alleen haalbaar, als de ouders, uitdrukkelijk of stilzwijgend, de vaste vriendschap van hun zoon of dochter accepteren. Dit laatste komt meer voor dan ik oorspronkelijk had verondersteld.

Kind groeit op

Ook als de vaste verbinding slaagt, blijft nog een groot, onafwendbaar noodlot aan de relatie knagen: het kind groeit op. De meeste pedofielen zijn in hun erotische voorkeur gebonden aan een vrij eng begrensde leeftijdsgroep. Zij kunnen daar in voorkomende gevallen wel iets onder gaan; ze kunnen — zeker als er een jarenlange diepe genegenheid is gegroeid — nog een stuk boven hun normale grens met seksuele omgang doorgaan, in herinnering aan het verleden. Maar het einde van de erotische aantrekkingskracht komt onherroepelijk. Gewoonlijk betekent dat niet het einde van de vriendschap. Die blijft voortbestaan, soms voor de rest van het leven, als een sterke, maar nu niet meer erotisch getinte band. Het komt voor dat de oudere partner, ook na het huwelijk van de volwassen geworden jongere, zelfs een graag geziene huisvriend blijft en er zijn mij gevallen bekend, waar de jongere een eigen zoon vermoent naar de oudere vriend en deze als peetoom fungeert.

Het ouder worden van het kind, dat daardoor bepaalde charmes verliest, betekent voor niet weinig pedofielen het diepste levensverdriet. Het is alles zo vluchtig, snel voorbijgaand: 'wat voor verwoestingen richt de tijd niet aan!' Over een reeks foto's, die de transformatie van een en dezelfde jongen van kind tot man volgden, heb ik eens een gevoelig pedofiel kunstenaar in tranen zien uitbarsten.

Voor de man wiens voorliefde uitgaat naar

puber-jongens komt een kritiek punt als de jongen op een gegeven ogenblik een vriendinnetje krijgt en zich daardoor sterk in beslag laat nemen. Deze ontwikkelingsgang is normaal (in de zin van: wat de meerderheid doet) en moet dus, tenzij de jongen zelf homofiel is, in de relatie worden ingerekend. Veel heterofiele jongens maken in en om de puberteit een fase door, waarin neiging tot homoseksuele omgang aanwezig of zelfs overheersend is; ze kunnen jarenlang aan dergelijke contacten met vrienden behoefte hebben en er intens plezier, in vele opzichten, aan beleven. Het einde van deze fase komt bij sommigen heel geleidelijk, met een periode waarin heteroseksuele en homoseksuele omgang elkaar afwisselen of naast elkaar bestaan, voor anderen abrupt, als een plotseling zich afwenden van sex met het eigen geslacht. Het ligt voor de hand dat een seksuele vriendschapsverhouding met een leeftijdgenoot of een volwassene de wending van een jongen naar het heteroseksuele wat kan vertragen. Er is geen sprake van een beletten: geen jongen wordt homofiel door homoseksuele omgang, maar deze kan wel de oorzaak zijn, dat hij zich wat later inlaat met meisjes. Omdat in de adolescentie de erotische behoeften van jongens en meisjes vaak zo slecht op elkaar afgestemd zijn, lijkt dit uitstel eerder een voordeel dan een nadeel.

Vooraf Eglinton heeft beklemtoond, dat het de opgave van de jongenslevende man is, zijn partner voor te bereiden op de heteroseksuele relatie en hem daarheen te leiden. Toch kan het een grote schok voor de man betekenen, als de jongen die stap plotseling zet. Het kost hem zelfoverwinning, de jonge vriend voortaan tezamen met zijn meisje uit te nodigen en van de lichamelijke demonstratie van zijn genegenheid af te zien. Waar dit lukt kunnen bijzonder goede en plezierige betrekkingen met het jonge paar ontstaan en heeft de jongen een toeverlaat, met wie hij de intiemste ups en downs van zijn liefde kan bespreken. Merkwaardig is dat in zulke gevallen haast altijd, soms na een tussenpauze van vele maanden of zelfs jaren, de jongen plotseling spontaan aan de man vraagt nog eens 'voor een enkele keer als vroeger met hem te doen'. Zulke voor hemzelf verrassende voorvallen hebben vrij veel correspondenten me gemeld.

Dat het kind een voor de pedofiel fatale leeftijdsgrens overschrijft of al eerder zelf een punt wil zetten achter de lichamelijke contacten, is de pijn die voor de pedofiel in elke niet-vluchtige relatie is ingebouwd. Licht de oorzaak van de breuk in het feit, dat het kind langzamerhand zijn erotische aantrekkelijkheid verliest, dan kan het einde komen op een moment dat het kind zelf de relatie nog graag zou willen voortzetten. In dit geval lijdt het kind de pijn, die aan het afknappen van elke liefdesverhouding eigen is, omdat het vuur nooit bij beide partners op hetzelfde tijdstip dooft.

Een aantal pedofielen is zo bevreesd voor

deze pijn, dat ze welbewust de vaste relatie midden en enkel het vluchtige avontuurlijke zoeken. Daarnaast zijn er ook velen, die hevig verlangen naar een vaste relatie maar daar geen kans toe zien, omdat het kritische oog van de samenleving, die wars van pedosexualiteit is, of van beangstigde ouders, een geregelde omgang onmogelijk maakt. Bij gebrek aan beter leven zij zich dan ook uit in vluchtige gelegenheden. Zij beklaagen zich wel over de hypocrisie van een maatschappij die hun enerzijds het grote aantal en het puur lichamelijke, het ethisch laagstaande van hun contacten verwijt, maar hun anderzijds de weg afsnijdt naar de blijvende, liefdevolle, pedagogisch gerichte omgang.

Zo komt het tot grote getallen, die bij enkele deelnemers aan de enquête op de Bredase contactdag en ook elders in de vakliteratuur naar voren kwamen.

Het aantal kinderen, waarmee een en dezelfde pedofiel in de loop der jaren sexueel verkeert, kan in de honderden lopen. Verrassend is dit alleen voor degenen die niet beseft, hoeveel kinderen met hoeveel gretigheid op zo'n contact ingaan en hoezeer de meesten er hun mond over plagen te houden.

'Ik had het niet willen missen'

De grote, vaste relaties geven voor het kind een eigen kleur aan zijn jeugd — 'ik had dit nooit willen missen' zeiden verschillende later, volwassen geworden — ze zijn soms ook bepalend voor de hele maatschappelijke levensloop. Rossman gewaagt van een klein stadje in de Midwest van de Verenigde Staten, waar een groep mannen over een periode van twintig jaar de middelbare school-opleiding van een reeks jongens bekostigd heeft, nadat ze, toen die jongens kleiner waren, seksuele omgang ermee hadden gehad. (Loc. cit., blz. 32). Zelf ken ik ook enkele dergelijke gevallen en ik weet een universiteitsstad (niet in ons land) waar een hoogleraar in de wiskunde met een uitgebreid gezin woont, die op zijn twaalfde jaar als straatjongen werd opgepikt door een pedofiel. De man vond hem aardig en betaalde zijn hele opvoeding en studie. Een jaarlijkse logeerpartij van de nu bejaarde pedofiel in het gezin van zijn vroegere beschermeling bezegelt een vriendschap voor het leven.

Er zijn mij twee ruim opgezette pogingen bekend — een Amerikaanse en een Duitse — een soort ethische code voor de pedofiele relatie te ontwerpen en in speciaal voor pedofielen bestemde bladen verschijnen ook herhaaldelijk artikelen over dit onderwerp. Zo b.v. in het aan boy-love gewijde Amerikaanse maandblad *Better Life* van maart 1975 en in het dezelfde maand verschenen gelijkgerichte Duitse maandblad *Ben: Pädophilie ein Problem?* door de Oostenrijker Konrad Etz. Dit is buitengewoon interessant omdat de westerse samenleving bezig is zich los te maken uit een pe-

riode, waarin de normen voor het seksuele leven uiterst strikt en nauwkeurig omschreven waren, zich zelfs uitstrekten tot de enkele geoorloofde vtn de 'missionaris'-houding (man boven vrouw onder) bij de echtelijke bijslap. In reactie daarop groeit in brede kringen een volledige normloosheid, die voorbijziet aan het feit dat het om een gebeuren gaat waarbij meer dan één mens betrokken is. Juist omdat de hoogstaande pedofiel door de jeugd van zijn partner voortdurend en nadrukkelijk met zijn neus geduwd wordt op zijn, bijzondere verantwoordelijkheid, zal hier eerder dan elders de behoefte opkomen aan ethische bezinning.

De Amerikaanse code: 'Ethics, Goals and Responsibilities to be encouraged in the Man-Boy Relationship', is in 1971 opgesteld door D. W. Nichols. De schrijver stelt aan een goede erotische relatie de eis 'dat de jongen een beter mens wordt doordat hij deze man heeft leren kennen.' 'De man mag niet het gewicht onderschatten van de opvoedkundige rol die hij ten opzichte van de jongen speelt. Ook de plaats die de seksualiteit in hun omgang toekomt moet erkend worden vanwege de uiterst creatieve mogelijkheden die daarin liggen.' 'Vooral de man zal zich zijn verantwoordelijkheden duidelijk bewust moeten zijn. Daarnaast is het belangrijk, dat de man en de jongen een gezond respect voor elkaar hebben, dat zij elkaars eigenheid en elkaars recht op zelfverwerkelijking eerbiedigen. Zij moeten elkaar kenbaar kunnen maken wat zij willen en zich de moeite geven, voor de ander te zijn wat hij nodig heeft, in zoverre hun onderlinge relatie of hun levenservaring en hun eigen rijkheid dat toestaan. Wanneer zij met deze positieve instelling tot geslachtsgemeenschap met elkaar komen, zien we geen reden waarom deze ervaring niet goed zou zijn, zelfs al komt er geen liefde aan te pas. Als de twee elkaar nog maar heel kort kennen, maar toch beiden een seksueel contact met de ander begeren, kan dat nog iets goeds zijn als het maar in een geest van wederzijds respect gebeurt en de man bereid is alle nodige verantwoordelijkheid te dragen voor wat uit die omgang voortkomt. Het is de man die de sfeer van wederzijds respect moet oproepen; hij moet het voorbeeld geven van wat het betekent een mens te zijn, die de norm huldigt van respect voor de bijzondere plaats van sex in het menselijk leven.'

'Niettemin zijn er liefdesrelaties, waarin beide partners inderdaad zo'n gezonde waardering voor sex hebben en waarin de jongen zelf tot uitdrukking heeft gebracht dat hij best met zijn volwassen vriend sex wil hebben, maar waarin de man toch geloofd dat hij zijn liefde voor de jongen beter toont en een hogere innerlijke waarde aan hun omgang geeft, wanneer hij van seksuele gemeenschap met de jongen afstand doet. Ook dit kan iets goeds zijn, als man en jongen tenminste er beiden zo over denken.

Zien ze het verschillend, dan bestaat hier een echt conflict en dit is niet altijd makkelijk op te lossen.'

Nichols helt over tot de mening, dat de man tenslotte verplicht is op de seksuele verlangens van de jongen in te gaan. Veel jongens zijn immers teleurgesteld als hun vriendschap voor een man niet tot seksuele omgang leidt.

In de seksuele omgang moet de man er op toe zien, dat de jongen ook leert de actieve rol te vervullen, als voorbereiding op zijn omgang met meisjes. Is de jongen zelf uitgesproken homofiel, dan zal de man hem op een leven als zodanig moeten voorbereiden.

Medeverantwoordelijkheid

Nichols onderschrijft Davidson's uitspraak, dat de man moet bijdragen tot de gestelijke groei van de jongen. Hij is mede verantwoordelijk voor diens gezondheid en veiligheid. Hij moet de jongen steunen in zijn groei naar volwassenheid, zijn zelfverwerkelijking, en hem voorbereiden op zijn taak in de maatschappij; zijn liefde moet de jongen tot voorbeeld strekken. Hij moet zijn jonge vriend helpen zijn problemen op te lossen en hem een gezond begrip van sexualiteit en van lichamelijke bijbrengen. Daarom moet de man ook zorgen goed op de hoogte te zijn van die feiten betreffende de menselijke sexualiteit waarover de jongen hem om informatie zou kunnen vragen. In hun gesprekken over meisjes tracht hij bij de jongen besef te wekken voor het verweven-zijn van seksuele gevoelens met die van liefde en tederheid.

De ideale opvoeder is de man die zelf wil leren, die onderrichten wil en hulp bieden, in tegenstelling tot degenen die in de eerste plaats eigen voordeel wil najagen in de relatie. Gevoelens van liefde en vriendschap mogen daarom niet in de weg staan aan zijn plicht, als opvoeder soms streng te zijn. Louter toegeeflijkheid is verkeerd. Met de opvattingen van de ouders moet hij rekening houden voorzover de relatie dat toestaat en zeker mag hij nooit de jongen tegen zijn ouders opzetten.

Wat speciaal de seksuele zijde betreft, onderscheidt de pedofiel zich van de meeste andere volwassenen hierin, dat hij het voorrecht heeft aan een jongen te leren hoe hij kan bereiken wat op seksueel gebied voor hem mogelijk is. 'En het geeft hem een enorme voldoening als de jongen hem betreft in zijn dankbaarheid voor dat ontzagwekkende wonder van zijn nieuwe seksuele-ik en voor wat hij met dat seksuele-ik kan doen.'

Onder de druk van de maatschappelijke vooroordelen kan het gebeuren dat de jongen plotseling gedurende enige weken, maanden of zelfs jaren terugschrikt voor de seksuele omgang, tot hij daarover met zichzelf tot klaarheid is gekomen. Voor de man is het erg moeilijk dit stuk intimiteit in hun relatie te missen. Toch moet hij afzien van pogingen tot overreding en geduldig afwachten. Altijd is te bedenken, dat de jongen er

niet is om in de neurotische behoeften van de man te voorzien. De man zal verder oog dienen te hebben voor het feit, dat de jongen in een ontwikkelingsfase is en dat zijn behoeften, voorkeuren en verlangens gedurende de periode, waarin ze met elkaar omgaan, kunnen veranderen.

In het maatschappelijk vlak mag de man geen belemmering vormen voor de omgang van de jongen met zijn leeftijdgenoten en hij moet vooral vermijden dat zijn jongen bij die leeftijdgenoten weestanden ondervindt vanwege zijn liefdesrelatie met een man. Dat er ook strafrechtelijke gevaren verbonden zijn aan hun omgang, en dat dit gevolgen kan hebben voor de jongen, mag hij niet uit het oog verliezen.

Tot zover Nichols. In Frankfurt am Main liet Karlheinz Himmelein in 1974 een oproep uitgaan, waarin hij bepleit de leeftijdsgrens voor strafrechtelijke verboden op veertien jaar te stellen. Vrijwillige seksuele omgang tussen jongens en volwassenen, voortkomend uit echte wederzijdse genegenheid, dient bevorderd te worden, vooral voor de noodlijdende jeugd in internaten. Himmelein ontvouwt gedachten die sterk verwant zijn aan die van Nichols. 'Voornaamste doel van de pedofilie is: met behulp van de liefde culturele waarden van de oudere op de jongere generatie overdragen.' Een nauwe aansluiting dus bij het klassieke Griekse ideaal. 'Jongens zijn geen seksuele objecten voor

vrijers met dikke portefeuilles, maar moeten gezien worden als vrienden en partners die een eigen wil en een eigen mening hebben.' Feller dan Nichols — die zegt dat de pedofiel de eigen persoonlijke waarde van de prostitué dient te respecteren — wil Himmelein dergelijke jongens geheel uit het blikveld van de pedofiel bannen. Zo eist hij ook strenge maatregelen tegen souteneurs, de drughandel en alle geweld-verheerlijkende publicaties.

Weg van het traditionele beeld

Wij zijn met deze gedachten wel ver verwijderd van de populaire voorstelling van de pedofiel als een man die meedogenloos kleine kinderen aan zijn lusten opoffert. Het spreekt intussen vanzelf, dat niet alle pedofielen zulke hooggestemde idealen koesteren, laat staan dat ze er allen naar leven. Ik zou het percentage van degenen die dat wel doen niet hoger willen schatten dan het percentage mannen, dat met even verheven voornemens het huwelijk ingaat en de opvoeding van zijn kinderen ter hand neemt. Maar ook niet lager.

Toch blijft er een moeilijkheid. Zijn de normen van Nichols en Himmelein wel consistent? Is er geen tegenstrijdigheid tussen het hebben van een seksueel contact met een kind en het bevorderen van de geestelijke gezondheid daarvan, het bijdragen tot de juiste groei naar volwassenheid?

De betekenis van het pedofiele contact voor het kind

Wanneer we spreken over de gevolgen voor het kind van pedoseksuele contacten ontstaat er gewoonlijk een babylonische spraakverwarring. Oorzaak hiervan is, dat men ver uiteenlopende gevallen onder één noemer heeft gebracht.

Die kwaal is wel heel duidelijk gedemonstreerd bij verschillende televisie- en radio-discussies over dit thema in 1974. De onmiddellijke aanleiding daartoe, die de gedachten van de toehoorders kennelijk vervulde, waren een paar afzichtelijke moordgevallen. Voor de luisteraar — die bovendien uit gebrek aan wetenschap pedoseksueel en pedofiel zonder meer gelijkstelde — was pedofiele dus een bedreiging van het leven van een kind. De in het forum zittende ouders praatten verder verbolgen over kinderlokken, die hun kind achter de struiken onder het broekje hadden willen betasten of het hun geslachtsdeel lieten zien: handelingen die evident verwerpelijk zijn. Voor deze deelnemers was pedofiele een plotselinge en schokkende confrontatie van hun kind met wat viezigheid. De voorlichters van de werkgroep pedofilie daarentegen dachten aan min of meer duurzame, tedere relaties tussen een volwassene en een kind en zeiden daar veel goeds over. Het misverstaan was dus volkomen; ieder praatte langs de ander heen en niemand werd er veel wijzer van.

Met recht schreef Huys: 'Het serieus nemen van de zorgen, twijfels en angsten van alle partijen: ouder, pedofiel, kind en hulpverlener, moet eerst vanzelfsprekend zijn.' (Maandbl. v. Geestel. Volksgezondheid, 1974 blz. 439). Het is een feit, dat ouders hun begrijpelijke angsten hebben en opgeschrikt zijn door enkele moorden. Dat tegenover een gemiddelde van één moord na pedoseksueel contact per jaar een aantal van 1200 kinderen staat, dat door de eigen ouders levensgevaarlijk mishandeld of doodgeslagen is, en een gemiddelde van ruim 450 dode en bijna 9000 gewonde kinderen per jaar door verkeersongelukken, kan relativerend werken, maar neemt de angst niet weg.

Het is een winst als men zou begrijpen, dat moord na een pedoseksueel contact nog iets anders is dan moord door een pedofiel, omdat slechts een heel klein deel van de felle pedoseksuele contacten voor rekening komt van een pedofiel. Bij beter inzicht zal men ook de meer dan een miljoen pedofiele contacten, die per jaar plaats vinden, leggen naast dat ene ellendige moordgeval, en concluderen dat het niets zegt over pedofilie. Dit alles kan wellicht leiden tot voorzichtig woordgebruik; de angst neemt het niet weg.

Angst blijft bestaan

Voor de onvoorstelbare, onbegrijpelijke gedraging van de misdadiger, die zich aan een weerloos kind vergrijpt, zal altijd angst blijven bestaan. Dat die angst telkens weer zo emotioneel geladen blijkt, komt echter slechts ten dele voort uit het duistere, oninleefbare van de daad. Het hangt ook samen met het feit, dat de seksu-

aliteit er een rol bij speelt. Elk jaar zijn er in Nederland enige mannen, die een kind doodranselen omdat ze het geblèr niet langer kunnen aanhoren, en zijn er enige tientallen, die een kind doden omdat ze de lust in een borrel niet konden weerstaan voor ze achter het stuur kropen. Maar het valt de meeste mensen bijzonder gemakkelijk, voor de situatie van deze daders begrip op te brengen, dan voor die ene man per jaar, die zijn seksuele lust bevredigt bij een kind en dan uit vrees voor ontdekking of uit sadisme het kind doodt. Vanwege die ene man is een speciale actiegroep in het leven gekomen, waar een secretaresse een dagtaak aan heeft, en die liefst de doodstraf weer zou willen invoeren en als dat niet kan, dan maar veel zwaardere gevangenisstraf. ('Kri', februari 1975, blz. 20).

In feite is de samenhang tussen seksuele drift en het om het leven brengen van het slachtoffer ook veel gecompliceerder dan het grote publek zich die pleegt voor te stellen. Men zie hierover het proefschrift van de Groningse psychiater Dr. R. C. Hoekstra *Sexuele doding* (Groningen 1969). Maar de actiegroepen der verontrusten laten zich weinig leiden door deskundigheid.

Waarschijnlijk zijn zulke actievoerders evenveel of zelfs nog meer door de seksualiteit geobsedeerd als de aanrander van een kind. Het is moeilijk tegen zulke emoties te strijden, omdat ze eeuwenlang aangekweekt werden in een seksvijandige cultuur en dus diep geworteld en wijd verbreid zijn. Wie tegenover dergelijke opwindende statistische materiaal over de onschadelijkheid van pedoseksuele contacten stelt, werkt op zo'n andere golftegen, dat de ontvanger hem niet kan opnemen.

Niet altijd onschadelijk

Bovendien is het duidelijk onwaar dat pedoseksuele contacten niet schadelijk zouden zijn voor het kind. Zo'n uitspraak is een gevaarlijk generaliseren. Zolang daders zo bevreemd moeten zijn voor de reacties, te recht of ten onrechte, door de maatschappij verbonden aan pedoseksualiteit, behoort een paniekhandeling altijd tot de mogelijkheden. Zelfs als het daarbij niet tot doodslag komt, zal de dader niet zelden het kind met van alles en nog wat bedreigen voor het geval dat het verraadt wat er gebeurt is. Er is dus herhaaldelijk dreigende lichamelijke of psychische schade.

Zolang het verder nog geen algemeen gebruik is, dat kinderen in de badkamer thuis, in zwembad- of opvoedingen of op het strand gewennen aan het zien van opgroeiend en volwassen naakt, en zolang een goede en uitgebreide seksuele voorlichting nog geen algemeen bezit is, zullen kinderen onnodig verschromt, geschokt en dus geschaad worden bij een onverwachte confrontatie. Wanneer we onze cultuur van nu vergelijken met wat vroeger op dit gebied in onze streken gebruikelijk was en met wat in andere, zogenaamd primitieve culturen gewoon is, moeten we echter wel de heersende opvattingen

grotendeels aansprakelijk stellen voor het risico, dat kinderen hier lijden. Zoals zo vaak zijn het de voorvechters van zogenaamde goede zeden en strikte normen, die zelf voor een aanzienlijk deel het kwaad oproepen of vergroten, dat zij voor hebben te bestrijden.

In het reeds aangehaalde artikel zegt Huyts — en wie zou hem daarin geen gelijk geven? — dat het kind niet onder de problemen van de volwassenen door mag gaan. Dit is gezegd aan het adres van de pedofiel, maar we vergeten al te gemakkelijk, dat dit even hard voor de ouders en voor de maatschappij moet gelden. Hoeveel ouders laten hun kinderen doorgaan onder hun eigen seksuele problematiek, hun eigen angst voor het seksuele? Hoezeer kunnen kinderen niet lijden onder de seksuele normen, door een samenleving uitgedacht omdat zij niet uit haar eigen sociale problematiek kwam! Het sprekendste voorbeeld levert de zelfbevrediging.

Vooraf bij jongens zien we vrij algemeen kort voor, tijdens en na de puberteit een haast onweerstaanbaar sterke aan drift, regelmatig bij zichzelf een orgasme op te wekken. Tegenwoordig raakt ook de beter voorgelichte publieke opinie geneigd, daarin een onschuldig afreageren van spanningen of zelfs een nuttige vooroefening voor het verdere geslachtsleven te zien en in een groeiend aantal gezinnen wordt daar tussen ouder en kind onbezorgd over gesproken. Maar de tijd ligt nog niet ver achter ons, dat deze zelfde gewoonte een doodzonde heette, met het en verdoemenis bedreigd, of toch in elk geval een gevaarlijke zwakte die aan de lichaamskracht terde en onherroepelijk tot allerlei kwalen, tot krankzinnigheid of debiliteit moest voeren. Goedbedoelende geestelijke leiders, medic en ouders hebben menige jongen de beste jaren van zijn jeugd verangst en met de door hen opgeroepen angst kinderen ernstig ziek gemaakt, psychisch vergiftigd, ja zelfs tot zelfmoord gedreven.

Hier zijn generaties van kinderen lichamelijke en geestelijke opgevoerd aan een ongefundeerde waan, een taboe dat alleen beruiste op een modieuze afkeer van seksualiteit. Dit mag tot nadenken stemmen bij een louter emotioneel afwijzen van pedofiele relaties in die gevallen, waar het kind zelf blijkbaar aan dergelijke omgang positieve waarde hecht.

Inzicht in seksualiteit van het kind

Een inzicht in de seksualiteit van het kind is hier onontbeerlijk. Het intraden van de puberteit brengt daarin een grote wending, die het gros van de jongens en meisjes gemiddeld met dertien jaar meemaakt. Gemiddeld dertien; dus bij een aantal al op elfjarige, bij een aantal pas op vijftienjarige leeftijd, met uitschieters naar beneden tot acht jaar en naar boven tot zeventien, rijpt bij een meisje het eerste eitje, loost een jongen voor het eerst vruchtbaar zaad. Dat brengt, zoals gezegd, een grote wending teweeg, in

die zin, dat van dan af aan de — vooral bij jongens zeer hevige — drang aanwezig is, welbewust, naar volledig geslachtsverkeer. Dit is evenwel geen wending in die zin, dat hier iets geheel nieuws zou ontstaan, alsof daarvoor de geslachtelijkheid volstrekt slummerend was.

Het is meer een wending in de kwaliteit van de begeleidende verlangens, want ook het kind dat nog niet tot voortplanting in staat is, is een seksueel wezen, van de geboorte af en de meeste kinderen zijn ook al van hun geboorte af in staat volledige seksuele wellust, met een orgastisch hoogtepunt, te beleven.

Natuurlijk is er sprake van een zich ontwikkelende seksualiteit, zoals alles bij het kind in ontwikkeling is. Prof. dr. D. Langen zegt dat er oorspronkelijk een nauwelijks gericht, niet duidelijk bewuste, diffuse aan drift is, die zich op de wijze van een spel uit en dan voert tot gedragingen en gevoelens die voor-afspiegelingen zijn van de volwassen seksualiteit. Het kind kan zinnelijk genieten, is daar zelfs bijzonder op ingesteld. Er is geen geven en nemen, zoals in de volwassen relatie, maar een auto-erotisch streven naar eigen lust, die langs tal van nog onafhankelijke wegen wordt nagejaagd. Dit wil niet zeggen, dat het kind alleen op zichzelf gecentreerd is: het kan heel wel zijn lust bij een ander zoeken. Masturbatie komt al bij zuigelingen voor in de wieg, en is niet abnormaal, maar daarnaast zien we 'dat vaak, of zelfs geregeld, reeds in de kinderjaren een objectueus voltrokken wordt, zoals we die karakteristiek voor de ontwikkelingsfase van de puberteit genoemd hebben. Ik bedoel daarmee dat alle seksuele strevingen tezamen zich op een enkele persoon richten en bij hem hun doel willen bereiken.' (Prof. dr. D. Langen 'Die Sexualentwicklung im Jugendalter', Therapiewoche, Jrg. 1969, blz. 1313-1315).

De voorstelling van de a-seksuele kind is kennelijk niet het produkt van wetenschappelijke waarneming, maar een redenering achteraf uit een utiliteitsdenken, dat seksualiteit uitsluitend ziet als een middel tot voortplanting en dus uit het ontbreken van voortplantingsvermogen concludeert tot afwezigheid van seksualiteit. Wie begrepen heeft dat seksualiteit voor de mens — trouwens ook al voor de hogere diersoorten — onelndig meer betekent dan enkel aan drift tot voortplanting, en wie bovendien oog heeft voor de noodzaak van voorbereiding en vooroefening voor latere taken, zal onmogelijk kunnen geloven, dat het kind buiten de seksualiteit staat.

Freud hield het kleine kind voor pan-seksueel, maar geloofde aan een latentie-periode, volgend op het meer openlijk seksuele gedrag in het zuigeling- en kleuter-stadium en voorafgaande aan de puberteit. Maar het beeld van een periode, waarin de seksualiteit zich bij het normale kind niet zou uiten, heeft geen stand kunnen houden voor het onderzoek naar de ontwikkeling in andere culturen. Wat voor de latentie-periode doorgaat

Is eerder een kunstmatig gevolg van onze cultuur, een produkt van dressuur die de uitgingen van de natuur onderdrukt. 'Kleine en grote kinderen stellen altijd het grootste belang in seksuele zaken,' schrijft Helga Fleisschauer-Hardt in dat monumentale voorlichtingsboek 'Zeig mal' (Jugenddienst-Verlag, Wuppertal, 1974, blz. 178). 'Er is geen fase in het leven van een mens, waarin zijn seksuele aandriften en activiteiten rusten, noch in de vroege kinderjaren, noch in de hoge ouderdom.' En in haar studie over De lichaamsbeleving bij jonge kinderen (NISSO, 1972), constateert Gerda de Bruyn: 'In samenlevingen waar geen taboe rust op kinderlijke seksualiteit is, in wat onze cultuur de latentieperiode noemde, seksuele activiteit een belangrijk deel van het dagelijks leven' (blz. 8).

Het zou ook eigenlijk wel wonderlijk zijn als het anders was, als seksualiteit de enige zijde van het menselijke bestaan was, die geen aanleren en oefenen zou kennen. Bij veel diersoorten blijken geïsoleerd opgegroeide individuen, die als welp geen spelletjes bedreven hebben, zoals we die bij hondjes en kalveren zien, later niet tot coïtus in staat. Het kind is daarbij, zoals gezegd, egocentrisch, auto-erotisch ingesteld: het zoekt lust zonder die bewust te schenken. Wie zich herinnert wat we in een vorig artikel over de dominante karaktertrek van de pedofiel zagen, diens gerichtheid op het genot van de partner, waarbij het eigen genot secundair, gevolgelijk, wordt, kan hier een wonderlijke, door de natuur gegeven complementaire houding in zien en begrijpt, hoe innig de band tussen pedofiel en kind zijn kan. Alleen degenen voor wie seksualiteit iets minderwaardigs is, kan de erkenning van de kinderlijke seksualiteit ervaren als iets dat het beeld van het kind omlaaghaalt, het van zijn 'onschuld' berooft. Alsof seksualiteit gelijk staat met schuld!

Het kind is er 'nog niet aan toe'

Verwast hieraan is de vrees, dat pedofiele contacten in het kind gevoelens zouden opwekken 'waar het nog niet aan toe is', die dus niet bij zijn leeftijd passen. (Aldus de Levita in 'kanttekeningen bij de discussie over pedofilie en hulpverlening' in Maandbl. v.d. Geest. Volksgezondheid 1973, blz. 176). Daarmee kunnen niet de seksuele lustgevoelens bedoeld zijn, want uit de wijdverbreide zuigelings-onanie en het veelvuldig orgasme bij de jongsten blijkt dat het kind tot deze ervaringen van meet af aan gedisponeerd is. Worden de diepere gevoelens bedoeld van persoonlijke betrokkenheid op een ander, dan is het duidelijk dat het kind eenvoudigweg geen gevoelens kan ervaren, waartoe het nog niet gerijpt is: bepaalde dingen gaan dus langs het kind onopgemerkt of onbegrepen heen. Dit is overigens een normaal verschijnsel in de jeugd en het speelt zich op vele gebieden af. Waarom zou het nu juist hier zo tragisch zijn? Waarom zou het zoveel erger zijn bij seksualiteit dan bij andere dingen, waarmee we het kind in onze cul-

tuur rijkelijk confronteren, zoals oorlog, geweld en misdaad? Dat zijn bovendien evident slechte zaken, terwijl seksualiteit dit op zich niet is.

Het kind is op dit gebied niet tot zo weinig in staat. In het NISSO-rapport over De seksuele ontwikkeling van het kind (Zelst, 1972, blz. 8-9) lees ik: 'Als een cultuur sex van kinderen niet alleen toestaat maar ook stimuleert en ze erin onderwijst, zijn de kinderen soms al vanaf 6-7 jaar in staat tot actieve deelname aan volledige seksrelaties.' Maar we hoeven daarvoor niet eens naar andere culturen te gaan. In een criminologische studie over pedoseksualiteit in Duitsland stelde dr. Otfried Albrecht vast, dat het seksuele contact tussen volwassene en kind vaak een 'normale tweezijdige geslachtelijke relatie is, waaraan beide partners op voet van gelijkheid deelnemen.' Alleen doordat een van de partners nog geen 14 jaar is onderscheidt zich wat hier gebeurt strafrechtelijk van andere soortgelijke betrekkingen. (op. cit. blz. 68).

De grote kloof tussen kind en volwassene op seksueel gebied is een betrekkelijk recent verschijnsel in onze cultuur. Erasmus schreef voor een zesjarige jongen een boek over de betekenis van het geslachtelijk genot, in dezelfde jaren dat het stadsbestuur van Ulm zich bemoeide met het bordeelbezoek van twaalfjarige jongens en een Franse koning elke jongen van veertien, die nog niet met een meisje geslapen had, voor een mislukking uitschold. Het kost ons nu moeite ons in te denken dat in Nederland tot 1886, dus nog geen honderd jaar geleden, geen enkel wettelijk beletsel bestond tegen seksuele contacten van een volwassene, heteroseksueel of homoseksueel, met een kind van welke leeftijd ook. Dit is pas veranderd bij de invoering van ons Wetboek van Strafrecht, en als we de parlementaire stukken uit die tijd erop naslaan, dan blijkt dat deze wijziging niet gemotiveerd werd door klachten over onduidelbare wantoestanden, maar dat ze enkel voortsproot uit de wens ons strafrecht gelijk te trekken met dat van de omliggende landen.

Diep ingeburgerd is verder de onjuiste voorstelling, dat homoseksuele contacten de richting van de geslachtsdrift bij de jeugdige partner blijvend zouden kunnen beïnvloeden: een jongen wordt homofiel als hij met een man geslachtelijke omgang heeft. Het is dit volksgeloof, evenwijdig lopend aan het volksgeloof dat een homofiele jongeman het best kan trouwen om van zijn neiging af te komen, waarop de strafrechtelijke bepalingen tegen een dergelijke omgang berusten. Beide vergissingen hebben veel mensen in het ongeluk gestort, gekweld en tot zelfmoord gedreven.

Het is een vrij zonderling geloof als men er even over nadenkt: homoseksuele omgang noemde men graag tegen-natuurlijk, maar tegelijk zou het dan in de natuur liggen dat homoseksuele handelingen zo lekker zijn, dat wie er eens van proeft nooit meer an-

ders wil Voor wetenschappelijk onderzoek heeft het geloof aan het homofiel-maken nergens stand gehouden. Ethnologische onderzoeken leerden ons culturen kennen, waar alle opgroeiende jongens jarenlang seksuele verhoudingen met volwassen mannen hebben, om tenslotte gewoon te trouwen en kinderen te verwekken. Criminologen ontdekten dat het gros van de jongens die zich in westerse landen voor geld aan mannen geven, zelf niet homofiel is en het ook niet wordt. (vgl. Jens Jersild 'Boy Prostitution', Copenhagen 1956; Dr. H. Redhardt 'Zur gleichgeschlechtlichen männlichen Prostitution' in Beiträge zur Sexualforschung Heft 5, Stuttgart 1934; G. Kuhn 'Das Phänomen der Strichjungen in Hamburg', Bonn 1957; H. G. Winterberg 'Die gleichgeschlechtliche Prostitution in der männlichen Jugend und Gesellschaft', Frankfurt/M 1962; Mervyn Harris 'The Dilly Boys', Londen 1973). Sociologisch onderzoek als van Kinsey c.s. toonde aan, dat zoveel jongens voor en in de puberteit homoseksuele avonturen hebben, dat — indien hieraan inderdaad blijvende invloed toekwam — het gros van de mannen homofiel moest zijn.

Commissie - Speijer

De commissie-Speijer uit de Nederlandse Gezondheidsraad, die op verzoek van de Minister van Justitie in 1969 over homoseksuele contacten met jongeren van 16 jaar of ouder rapporteerde, kwam eenstemmig tot het oordeel, dat zulke jongeren in het algemeen niet tot homofiel kunnen worden gemaakt door dergelijke omgang (alinea 7.4.10). Hetzelfde was op grond van uitvoerig onderzoek al in 1967 vastgesteld door de officiële Engelse staatscommissie onder leiding van Sir John Wolfenden en in 1957 door een rooms-katholieke kerkelijke commissie, voorgezeten door kardinaal Griffin. Deze commissies herhaalden daarmee slechts wat bekende vakgeleerden als Bastiaans, de Batseller, Berg, Brütigann, Bleber, Wainwright Churchill, Coon, Van Dantzig, Havelock Ellis, van Ende Boas, Freud, Hirschfeld, Kardiner, Klimmer, van Kraft Ebling, Moll, Naecke, Placzek, Schlegel, Schofield, Schwarz, Sengers, Tolmsa, Trimbois, West, Westwood, de Wind en vele anderen ook hadden ontdekt: homoseksuele contacten in de jeugd maken een jongen of meisje niet homofiel.

Terecht is dan ook het in 1911 in ons Wetboek van Strafrecht opgenomen artikel 248bis, dat geheel op de legende van het homofiel-maken berustte, en dat homoseksuele omgang van een volwassene met jeugdigen van 16-21 jaar strafbaar stelde, op aanbeveling van de commissie-Speijer in 1971 uit het wetboek geschrapt. Voor alle soorten geslachtsverkeer geldt nu een leeftijdsgrens van zestien jaar.

Voor hen, die menen dat de homofiele neiging aangeboren is, ligt deze conclusie voor de hand. Maar ook degenen, die homofilie als een na de geboorte verworven, aangeleerde drijftriching zien, zijn het erover

eens, dat dit verwerven lang vóór de puberteit plaats vindt. Men denkt aan de periode vóór het zesde jaar, waarin een gestoorde verhouding tot de opvoeders de richting van de geslachtsdrift blijvend zou beïnvloeden. Het gaat om de betekenis van niet expliciet seksuele verhoudingen, veel meer dan om eventuele direct-seksuele aanrakingen. (Vgl. mijn publicaties 'Sex en Straf', blz. 97 en 'Das vermette Geschlecht', blz. 91-103). Nog een reeks andere storingen en beschadigingen is aan pedoseksuele contacten toegeschreven. Dr. K. H. I. Kerscher, die in Hamburg aan de Evangelische Fachhochschule en aan een universitair instituut socialpedagogiek doceert en auteur is van een belangwekkend boek 'Emanzipatorische Sexualpädagogik und Strafrecht' (Nieuwied 1973), heeft er in het tijdschrift *Sexualmedizin* ('Unzucht mit Kindern', Nov. 1974, blz. 560-565) een interessant overzicht van gegeven. Onmiddellijke gevolgen: gestoorde slaap, gillen in de nacht, algemene angstgevoelens, stotteren, verlegenheid tegenover vreemden, onzeker optreden, apathie, depressies, kwellende schuldgevoelens, nachtmertes, psychosomatische storingen, psychosen, zelfmoordpogingen enzovoort. Later intredende gevolgen: onvermogen een levenspartner te kiezen, aanpassingsmoeilijkheden in het huwelijk, frigiditeit, gedrags- en ontwikkelingsmoeilijkheden, symptomen van verwaarlozing, neiging tot prostitutie, afglijden naar seksueel-driftmatig gedrag, criminaliteit, verkeerde aanwensels, fixaties op het vak van bepaalde deeldriften, verandering in de richting van de geslachtsdrift enzovoort. Verder zouden zulke kinderen op hun beurt weer ander kinderen tot seksueel spel verleiden.

Het is nogal wat. Jammer alweer, als geen onderscheid wordt gemaakt tussen wat het kind ondervindt bij een aanraking en wat het beleeft bij een tedere, affectieve relatie met een volwassene waar het van houdt. Dat moet wel heel wat verschil maken. Aan hetzelfde euvel lijden de *Untersuchungen zur Gefährdung der Jugend und zur Dunkelziffer bei sexuellen Straftaten* van H. Rennert ('Psychiatrie, Neurologie und Medizinische Psychologie', oktober 1965, blz. 361-367). Rennert constateert dat bij meisjes onder de 14 jaar, die betrokken waren bij seksuele handelingen, in 21 van de 31 gevallen sprake was van weerzin of een doorwerkende schok. Bij jongens onder de 14 jaar was dat slechts in 6 van de 21 gevallen zo. Jongens zijn dus kennelijk meer toegankelijk. Ook de leeftijd van de oudere partner was van invloed. Slechts in een derde van de gevallen voelden de meisjes, slechts in een achtste van de gevallen voelden de jongens weerzin of traumatische werking bij benadering door een jeugdige partner van 14 tot 17 jaar.

Landis (loc. cit., blz. 98-100) geeft de volgende cijfers over de onmiddellijke reactie in 746 gevallen van pedoseksuele benadering (in procenten):

	bij jongens	bij meisjes
belangstellend	6,4	2,1
verbaasd maar niet ernstig	32,9	14,6
angstig	25,7	33,2
geschokt	12,9	23,3
hevig gëmotioneerd	7,2	17,6
andere reacties	13,7	6,3
Hoe lang duurde het eer ze een eventuele schok te boven kwamen?		
niet geschokt	68,0	24,7
heel kort	10,0	16,9
een paar dagen	13,5	17,8
een paar weken	6,5	21,9
een jaar of meer	2,0	11,4
blijvend geschokt	—	3,7

Geringe onderzoeks waarde

De waarde van onderzoeken, die alle gevallen op één hoop gooien waarin van een strafbaar feit sprake was, is gering. Voor het oordeel over psychologische en pedagogische invloeden kunnen daden niet naar juridische maatstaven ingedeeld worden. Kerscher maakt terecht onderscheid tussen overweldigende, aanrandende gebeurtenissen en contacten, waarin het kind zich met tederheid en affectie benaderd voelt. Hij komt dan op grond van uitgebreide literatuurstudie tot de conclusie, dat geen enkel verband is aangetoond tussen een ongunstige ontwikkeling van de persoonlijkheid van het kind en geslachtelijke handelingen van een volwassene met dit kind, als tenminste die handelingen niet met geweld opgedrongen zijn.

Het belangrijkste onderzoek op dit gebied, dat Kerscher signaleert, is de studie van L. Burton ('Vulnerable Children', New York 1968). Burton onderzocht 41 kinderen die seksuele omgang hadden gehad met een volwassene en 154 vergelijkbare kinderen die niets dergelijks hadden meegemaakt. Het onderzoek werd na verloop van een jaar nog eens herhaald. Het bleek dat de kinderen met zulke seksuele contacten over het algemeen een grotere behoefte vertoonden aan aandacht en belangstelling, als compensatie voor minder geborgenheid in het ouderlijk huis en een tekort aan affectie bij de moeder. Het zijn kinderen die, meer dan andere, bang zijn om afgewezen te worden en geen liefde te ontmoeten. Het kwam bij hen meer voor, dat ze geloofden dat niemand van hen hield. Minderwaardigheidsgevoelens en een overdreven behoefte zich aan iemand vast te klampen en afhankelijk van hem te zijn, kwamen meer dan normaal voor. Het is duidelijk, dat juist deze habitus zulke kinderen meer dan andere toegankelijk maakt voor volwassene met pedofiele neigingen. Voor het overige vond Burton geen enkel verschil tussen kinderen met en kinderen zonder seksuele ervaring met volwassene. Het bleek dat zulke ervaringen geen labilliserende invloed op de verdere ontwikkeling van de persoonlijkheid van het kind hadden.

De meeste kinderen ontwikkelden zich normaal.

Tot hetzelfde resultaat kwam J. T. Landis reeds in 1936: *Experiences of 500 children with adult sexual deviations* (Psychiatr. Quart. Suppl. 1936, 30, blz. 91 e.v.); geen enkele psychische schade. Landis ondervroeg 1800 studenten; 30% van de jongens en 35% van de meisjes hadden seksuele belevenissen met volwassenen gehad. Slechts 2,2% van de meisjes en 0,4% van de jongens meenden zelf daardoor getraumatiseerd te zijn. Maar evenals Burton is Landis van oordeel dat in deze schaarse gevallen van latere scheefgroei het seksuele contact allerminst de oorzaak, maar veeleer een symptoom was van een reeds bestaande verkeerde ontwikkeling. Dit laatste is ook de mening van de Noorse Augusta Rasmussen ('Die Bedeutung sexueller Attentate auf Kinder unter 14 Jahren für die Entwicklung von Geisteskrankheiten und Charakteranomalien' in Acta Psychiatrica, København 9, 1934 blz. 351-434). Zij ging de latere lotgevallen na van 54 kinderen, die tussen hun negende en dertiende jaar als getuige-slachtoffer hadden gefungeerd in zedenzaken. Het zijn overwegend ernstige gevallen van langvoortgezette vader-dochter-incest, aanrandingen en verkrachtingen. Bij 46 van deze kinderen was geen enkele schade te constateren; velen waren getrouwd en hadden kinderen, en verschillenden waren eerzame burgers met een goede positie in de maatschappij geworden. Slechts in acht gevallen was de situatie minder gunstig. Drie waren psychotisch, een werd als hysterisch beschouwd, een ander was erg nerveus en drie waren prostitutue geworden. Maar Rasmussen is van mening dat al deze personen, ook los van het seksuele feit, aangeboren voorbeschikt waren tot geestelijke gestoordheid.

Reeds in 1937 kwam Ponsold in *Lehrbuch der Gerichtlichen Medizin* tot de conclusie, dat de psychische gevolgen voor het kind niet veel te betekenen hebben. (Cit. bij Albrecht, op. cit., blz. 251).

Kerscher schaarft zich in de rijen van de seksuologen (Schorsch, Schmidt en Sigusch 1972, Bernard 1972), criminologen (Hanack 1969, Institut für Kriminologie Heidelberg 1969) en pedagogen (Zitelmann en Carl 1971), die de strijd aanbonden tegen de volledig verwrongen voorstellingen die over de psychisch schadelijke invloed van deze contacten nog heersen. (Vgl. Eberhard Schorsch 'Liberalität reicht nicht' in 'Beitriff-Erziehung', april 1973, blz. 23-26). In hetzelfde, aan pedofilie gewijde nummer, noemt de criminoloog prof. Kaiser traumatische werking heel zeldzaam (blz. 30) en zegt de psychiater Rotschild, dat naar zijn ervaring de bewering omtrent de zware psychische schade zelfs onhoudbaar is (blz. 28). Die bewering laat zich 'kaum aufrecht-erhalten' meent de medicus prof. Lempp, nadat hij bij 97 door hem onderzochte 'slachtoffertjes' in geen enkel geval dergelijke schade bespeurde. (Zie hieronder). De

Amerikaanse voorvechter van kinderrechten Farson spot met de mensen, die steeds zoveel praten over trauma's als het om sex gaat, maar de tastbare traumatisering van kinderen bijvoorbeeld door examenvrees (die zelfs wel tot zelfmoord drijft) gemakkelijker aanvaarden. (Op. cit., blz. 137).

Als de seksuele handeling geïntegreerd is in de totale relatie van de volwassene met het kind, dat wil zeggen als het kind deze ook ervaart als een uiting van intimiteit, tederheid of genegenheid zodat het gedrag inspeelt op de gevoelens van het kind, is het niet duidelijk waarom het nadellige psychische repercussies zou oproepen. (Vgl. Wicky van Rijssel, *Wet* weten we over pedofilie', Maandblad Geestel. Volksgezondheid, 1974, blz. 148).

Ook Prof. dr. med. Reinhart Lempp uit Tübingen, die in zijn studie *Seelische Schädigung von Kindern als Opfer von gewaltlosen Sittlichkeitsdelikten* (Neue Juristische Wochenschrift, dec. 1968, blz. 2265-2268) het grote onderscheid tussen aanrandingen en geweldloze daden beklemtoont, neemt dit standpunt in: 'Als we zien naar de aanvankelijk positieve houding, die de kinderen zelf tegenover de ontuchtige handelingen innemen, dan maakt deze het op zichzelf reeds weinig waarschijnlijk, dat door die feiten alleen een primaire beschadiging zou ontstaan. Zo'n beschadiging wordt nog dubieuzer als we bedenken, hoe vaak zulke ontuchtige handelingen plaats grijpen.'

Afschrik voor seksualiteit

Dat de publieke opinie hier anders over denkt en de schade als iets vanzelfsprekends aanneemt, is voor een deel terug te voeren op afschrik voor de seksualiteit op zich. 'Je geeft je kinderen toch ook geen vergif!' was het emotionele verzet van een moeder bij een lezing, waarin voor grotere seksuele vrijheid van de jeugd gepleit werd. In een enquête naar het oordeel over de ernst van misdrijven bij burgers en politie (Kamstra en Van Weringh in het Ned. Tijdschrift voor Criminologie, april 1973, blz. 83 e.v.) bleek dat burgers en politie een door een vijftienjarig meisje zelf gewilde coïtus met een volwassene aan die volwassene erger kwalijk nemen dan een flinke winkeldiefstal of het doorsnijden van de banden van een boze buurman. Homoseksuele handelingen met een jongen van zestien jaar (nota bene niet eens meer een strafbaar feit!) vinden de burgers nog verwerpelijker dan de coïtus met een vijftienjarige en zelfs erger dan een flinke mishandeling.

Een enquête in Baltimore naar het oordeel over de volgorde in ernst van 140 verschillende delicten, gaf als nummer 1 moord met voorbedachte rade op een politiemans. Seksuele voorstellen aan kleine kinderen kregen nummer 17, erger dan het doodslaan van een echtgenoot of verkrachting van een vrouw. Mishandelen van een kind kwam pas op nummer 31.

Een lekenoordeel? Maar de wetgever is niet

verstandiger. Wie een kind zo mishandelt dat het zwaar lichamelijk letsel oploopt krijgt ten hoogste vier jaar (art. 300 lid 2 W.v.S.), maar wie er 'ontuchtige handelingen' mee pleegt kan zes jaar krijgen (art. 247 W.v.S.), dezelfde straf als voor het doodranselen van een kind (art. 300 lid 3 W.v.S.).

Misschien klinkt in de wet hier nog iets door van de historische oorsprong. Aanvankelijk zag het recht immers in seksuele omgang met een kind geen zedendelict, maar een inbreuk op het vaderlijk eigendomsrecht. (Vgl. Lafon, Trivas, Faure en Pouget 'Victimologie et criminologie des attentats sexuels sur les enfants et les adolescents', Médecine Légale, 1961, deel XLI, blz. 98).

Is het nog niet zo, dat veel ouders zich in hun 'bezit' recht aangetast voelen als hun kind zo intiem is met een buitenstaander? 'De pedofiel is, veel erger dan een perverseling, dan een losbol: hij is de mededinger van de vader. Niemand staat dichterbij de goede orde dan hij, en niemand is er zo'n volstrekte vijand van; je kunt haast niet over de pedofiel praten of je ontleedt de verhouding tussen ouders en kinderen', filosofeert Tony Duvert ('Le bon sexe illustré' Paris 1974, blz. 100).

Het populaire geloof in de schadelijkheid van dergelijke handelingen berust voor een deel wellicht ook op een vertekening in de vakliteratuur van hetzelfde soort als we reeds vroeger signaleerden. Ook hier is men te rade gegaan bij de patiënten van psychiaters, om dan het daar bevondene te generaliseren. (Vgl. L. Bender en A. Blau 'The reactions of children to sexual relations with adults' Am. Journal of Orthopsychiatry, 1937, vol. 7, blz. 500-518). Psychisch gestoorde die dergelijke belevingen in hun vroege jeugd hadden, zijn natuurlijk genigd hun gestoordheid aan deze voorvallen toe te schrijven. Op dezelfde manier heeft men ook geloofd, dat seksuele omgang met een man jongens homofiel zou maken, omdat mannen die ervan verdacht werden met jongens sex te hebben bedreven, zich er haast altijd op beroepen, zelf als jongen door een man verleid te zijn. Pas sinds we weten, dat meer dan een derde van alle jongens dergelijke avonturen heeft en verreweg de meeste niet homofiel worden, heeft het argument alle bewijskracht verloren. Schorsch waarschuwt uitdrukkelijk voor een dergelijke 'Kausalverknüpfung' (Geest. artikel in Monatschrift für Kriminologie, blz. 142). Hetzelfde geldt voor het 'bewijs' omtrent de schadelijkheid van pedofiele contacten, gefundeerd op de verklaringen van psychiatrische patiënten. Later onderzoek op volkomen gezonde controle-groepen heeft het ontkracht.

De Rotterdamse psycholoog dr. F. Bernard deed in het Duitse tijdschrift *Sexualmedizin* in 1972 verslag van een onderzoek onder volwassenen, die als kind pedofiele contacten hadden. Hij kwam tot soortgelijke resultaten als vóór hem Landis, Ponsold, Burton,

Lempp en anderen. Bernard probeerde na te gaan, welke invloed zulke voorvallen in de jeugd op de vorming van de volwassen persoonlijkheid hadden gehad. Zijn conclusies vatte hij als volgt samen: 'Psychische en functioneel neurotische storingen zijn niet veelvuldiger en het sociaal gedrag is niet anders dan bij de gemiddelde Nederlandse bevolking. De afgenomen test laat daarentegen zien, dat de 'slachtoffers' zich minder vaak bedreigd voelden en minder star zijn dan de gemiddelde Nederlander. Dit is inderdaad opmerkelijk. Zijn ze door de seksuele relaties in de jaren van hun jeugd vrijer en harmonischer geworden? Het lijkt of ze zichzelf beter kennen, meer zelfkritiek hebben en minder defensief zijn ingesteld. Verder onderzoek zal dit moeten bevestigen.'

Dr. Bernard merkt hierbij nog op: 'Het psychologisch onderzoek heeft aangetoond, dat jonge mensen seksuele contacten en betrekkingen met volwassenen dikwijls als positief beleven. Behalve het seksuele aspect zoeken ze ook genegenheid, tederheid en een gevoel van geborgen zijn. Van een traumatiserende invloed of van angstgevoelens tegenover volwassenen bleek niets. De richting welke de geslachtsdrift later zal krijgen, wordt er kennelijk niet door beïnvloed. De eerste contacten beginnen al terwijl ze op de lagere school zijn. De seksuele handelingen bestaan meestal in masturbatie. Dikwijls blijft, na de seksueel getinte periode, een vriendschappelijke verhouding bestaan, soms gedurende het hele leven. Er is dus geen sprake van schadelijke gevolgen. Tenslotte: de houding van de maatschappij tegenover pedofiele betrekkingen heeft een negatieve invloed. Van pedagogisch standpunt zou een verandering hier wenselijk zijn.'

Het nog niet geslachtsrijpe kind verwerkt liefderlijke seksuele handelingen op zijn eigen manier, aangepast aan zijn algehele ontwikkeling. Verbleden of belettend ingrijpen door andere opvoeders zou wel eens veel traumatischer kunnen werken dan de behandeling zelf ooit zou kunnen doen. Het kind heeft hier een eigen, totaal andere wijsheid dan de volwassenen. 'Ik denk dat kinderen feilloos aanvoelen wat goed is dan volwassen mensen', zegt de psychiater dr. Maas in dit verband. 'Ik denk ook dat de meeste kinderen zonder dwang tot het beleven van deze dingen komen. Er is wel dwang en agressie, maar dat is niet typisch voor pedofilie.' (J. Rogier 'Pompe of verzuipen', Amsterdam 1973, blz. 48).

Minder risico vóór, dan na puberteit

Daarom zouden de Duitse criminologen Lefrenz en Gerbener wel eens gelijk kunnen hebben als zij stellen dat er minder risico ligt bij seksuele omgang met kinderen vóór de puberteit (bij wie later heel zelden schade aanwijsbaar is) dan bij kinderen na de puberteit. (Gerbener, op. cit., blz. 95). De reactie van het kleine kind op sex zou wel eens veel minder sterk en complex kunnen zijn dan volwassenen zich voorstellen. (Vgl. het geciteerde NISSO-rapport, blz. 11).

Maar bij het geslachtsrijpe kind, met een sterke volwassen geslachtsdrift en volwassen lichamelijke reacties bij het seksueel verkeer, bestaat meer kans op een moreel afglijden en een seksuele verruwing, zoals die bij sommige volwassenen voorkomen. (Dr. H. Gerbener 'Die Kriminalität der Kinderschändung' Profeschrift Bonn, 1966, blz. 95). Hier hangt dan veel meer af van de morele kwaliteit van de volwassen partner: geeft die op seksueel gebied een slecht voorbeeld, dan is de puber rijp genoeg om dit te kunnen navolgen en de verkeerde houding over te nemen.

Dit is nog geen argument tegen pedofilie. Want schade door een slecht voorbeeld kunnen volwassenen op talloze gebieden aan de jeugd geven en er is geen reden de seksualiteit apart te zetten, tenzij alweer men seksualiteit op zichzelf reeds als iets gemeens en minderwaardigs beschouwt.

Wie dit laatste doet en daarom met alle geweld, speciaal met strafrechtelijk geweld, te keer wil gaan tegen alle pedoseksuele contacten, loopt alle kans nu juist zelf seksueel gevaarlijk voor kinderen te worden, hun seksuele leven blijvend te verwringen en ze te traumatiseren.

Terecht schreef de Nederlandse Orde van Advocaten in haar antwoord op de vraag van de door de Minister van Justitie ingestelde Adviescommissie Zedelijkheidswetgeving 'dat in tegenstelling tot het heromterrent veelal beweerde, jeugdige personen bij het ondergaan van bepaalde thans met straf bedreigde seksuele handelingen weinig of geen schadelijke gevolgen ondervinden. Veeleer valt te constateren, dat het strafbaar zijn van bepaalde seksuele handelingen en het in werking treden van het justitieel apparaat na ontdekking van dergelijke feiten aan die jeugdige personen schade berokkenen.'

Deze overwegingen brachten de Orde van Advocaten, evenals verschillende andere der geraadpleegde organisaties, ertoe een algehele afschaffing van de 'beschermd leeftijds' voor te staan. Zij zouden dus willen terugkeren naar de toestand van vóór 1888: seksuele contacten met kinderen, ongeacht hun leeftijd, blijven strafvrij op voorwaarde dat het kind niet tegen zijn wil gebruikt werd. Andere organisaties wilden in de wet nog wel een leeftijds grens bepaald zien, maar achtten de huidige grens van zestien jaar toch veel te hoog. Het is opvallend dat juist de organisaties, die zich speciaal met jeugdbescherming en jeugdvorming bemoeien, overtuigd zijn dat hier in het belang van de jeugd de bemoeienis van politie en justitie teruggedrongen moet worden.

De Vereniging van Secretarissen van Raden voor de Kinderbescherming meent b.v. dat de wet zich zou kunnen beperken tot een enkel artikel, waarin seksuele contacten met minderjarigen onder de veertien jaar strafbaar worden gesteld.

De Katholieke Jeugdraad voor Nederland zou liever niet de chronologische leeftijd als

maatstaf nemen, maar de lichamelijke rijping, waarin immers grote verschillen bestaan. Seksuele handelingen met geslachtsrijpe kinderen moeten volgens de Katholieke Jeugdraad strafvrij blijven, met niet-geslachtsrijpe zouden ze strafbaar moeten zijn. Maar als ze zijn gebeurd 'zonder dat het betrokken meisje of de betrokken jongen zich ertegen heeft verzet' mag strafvervolgning alleen worden ingesteld als de ouders dit uitdrukkelijk verlangen.

De Nederlandse Jeugd-Gemeenschap voor Kinderbescherming wil de beschermde leeftijd op twaalf stellen. Het Protestants Verbond voor Kinderbescherming wil geen leeftijdsgrens in de wet. Het wil de strafbaarheid beperken tot aantoonbare gevallen van verleiding of dwang; erotische contacten van lichtere aard zouden nooit strafbaar moeten zijn.

Het Genootschap voor Medische Sexuologie, de Dr. J. Rutgers Stichting, het Nederlands Instituut voor Sociaal Sexuologisch Onderzoek en laatstelijk de Werkgroep Pedofilie van het Nationaal Centrum voor Geestelijke Volksgezondheid (niet te verwarren met de gelijknamige groep uit de N.V.S.H.) hebben eveneens bij de Adviescommissie Zedelijkheidswetgeving, die is ingesteld door de Minister van Justitie, gepleit voor een algehele schrapping uit het Wetboek van Strafrecht van alle bepalingen, die zich keren tegen seksuele handelingen met kinderen onder de zestien jaren. Wanneer geen geweld is gebruikt en het kind vrijwillig heeft meegedaan, is er geen enkele reden waarom de strafrechter er zich mee zou moeten bemoeien. Intendeel, elk ingrijpen van het justitiële apparaat dreigt zelfs grote schade aan het kind toe te brengen.

In Duitsland zijn vooraanstaande criminologen als Theodor Adorno, Wolfgang Hochheimer en Alexander Mitscherlich tot dezelfde conclusie gekomen: schrap alle strafbepalingen tegen sex met kinderen. Adorno en Hochheimer stelden dit in het handboek *Sexualität und Verbrechen*, Mitscherlich in een artikel in 'Der Spiegel'.

Het reeds geciteerde artikel van Kersch er eindigt met de volgende behartigenswaardige passage:

'Binnen de criminologische, psychologische en sociaal-pedagogische literatuur kunnen we een bepaalde eenstemmigheid opbrengen, dat bepaalde verhoren door politie, openbaar ministerie, deskundigen en rechters, eventueel zelfs in meer dan een instantie, het kind heel bepaald op veel indrukwekkender wijze met de verboden seksuele feiten confronteren dan het werkelijk gebeurd zelf. Als de seksuele handeling inderdaad en aantoonbaar aan de wortel ligt van psychische schade, dan zullen daarvoor waarschijnlijk alleen de verhoren en de reacties van de omgeving van het kind verantwoordelijk zijn. (Hanack, 1969; Brauneck, 1970; Flitner, 1971; Furian, 1969; Schorsch, Schmidt en Sigusch, 1972).

Freud heeft ons onomstotelijk bewust ge-

maakt van het feit, dat het kind op zijn eigen wijze ook subject van seksualiteit is. Na alles, wat wij uit de kindpsychologie, uit het empirisch seksuologisch onderzoek en uit eigen onbevangen waarneming weten, heeft de kinderlijke seksualiteit een tot dusver onverwacht rijke inhoud. Wanneer we hiervan uitgaan hoeft de gangbare voorstelling van een primaire traumatisering door seksuele ervaringen met volwassenen van meet af aan niet juist te zijn. Schorsch, Schmidt en Sigusch (1972) wijzen erop, dat het proces van secundaire traumatisering hier van buitengewone betekenis is. De meeste auteurs hebben erop gewezen, dat zo'n ervaring eerst secundair tot trauma kan worden, namelijk door de onangepaste reactie van de omgeving, en eveneens in nauwe samenhang daarmee, door het herhaald weer voor de geest brengen van zulke belevingen en door ze los van hun context te maken, zoals dat gebeurt bij verhoren en rechtzittingen.' (ibid. 565).

De gangbare voorstelling zit er dus niet alleen naast, zij vormt in haar uitwerking zelfs een ernstige bedreiging voor de psychische gezondheid van de jeugd en verdient daarom deskundige bestrijding. Het wordt tijd dat we niet langer fantaseren over wat er verondersteld wordt te gebeuren, maar ons oor te luisteren leggen bij het kind zelf en het vragen hoe het zelf zulke omgang ervaart en beleeft.

Hoe beleeft het kind het?

Bijzonder goed is op dit thema ingegaan in een 'werkdocument' van de studiegroep pedofilie van de Belgische Volkshogeschool Elcker-ik, waaruit ik dan ook uitvoerig citeer. Na een overzicht van de verschillende vormen van seksuele contacten (vluchtige aanraking door een onbekende man of vrouw, seks als spel met een oppervlakkige kennis, als uiting van emotionele binding, en als onderdeel van een diepe liefdesrelatie welke ver boven het seksuele uitstijgt) vragen de schrijvers:

'Hoe kan een kind reageren op deze van elkaar grondig verschillende situaties? Hierbij moet rekening gehouden worden met volgende elementen:

1. de seksuele opvoeding: een kind kan opgevoed zijn tot angst voor het seksuele. Zijn eigen seksuele gevoelens moet het verborgen houden. Zelfs geen biologische voorlichting over lichamelijke functies, wel herhaald waarschuwingen voor boze mannen die je snoep willen geven en dan... Lichamelijke uitingen van tederheid heeft het weinig gekend. Opgevoed in een dergelijk anti-seksuele sfeer kan een kind een grote nieuwsgierigheid voor het seksuele gaan ontwikkelen om dan weer panisch te reageren wanneer het vindt wat het zoekt.
2. de opgedane seksuele ervaringen: sommige elf-jarigen hebben een uitgebreide ervaring van seksuele spelletjes met hun kameradjes, anderen kennen slechts de aangebrande moppen.

3. aanvaarding van lichamelijkeheid: heeft het kind reeds geleerd 'pardon' te zeggen wanneer hij bij toeval iemand zachtjes aanstoot of komt het uit een gezin waar knuffelen, arm om de hals leggen enzovoort veel voorkomt?

4. de sterkte van het seksuele beleven: er zijn individuen die veel behoefte hebben aan seks, er zijn andere die dat minder hebben. Deze individualiteit vindt men terug bij kinderen.

5. de leeftijd van het kind: als laatste punt omdat het zeker niet het belangrijkste is. Een goede seksuele opvoeding maakt het kind bekwaam tot één van de belangrijkste vormen van sociaal omgaan: het seksueel omgaan. Er zijn meerderjarige die deze bekwaamheid nog niet hebben verworven, er zijn zijn jonge kinderen die deze reeds hebben.

Met deze elementen voor ogen kunnen we verstaan hoe een seksueel contact met een volwassene door een kind beleefd wordt als iets enigs, fantastisch en door een ander kind als iets angstaanjagends. Zo kunnen we sommige negatieve aspecten van deze contacten duiden.

Een anti-seksueel opgevoed kind kan ernstig verstoord worden als het geconfronteerd wordt met een pedofiel die niet al te omzichtig is te werk gegaan. Zeker wanneer het kind erwaart dat hij of zij bijgedragen heeft tot het tot stand komen van dat contact of hierbij juist heeft ondervonden.

Andere kinderen in een dergelijke sfeer opgevoed kennen een intens seksueel leven en weten dit meesterlijk verborgen te houden. Onder religieus-streng opgevoede kinderen treft men soms van die heerlijke seksmanikjes. Heel braaf en vroom voor het publiek, gans anders alleen of met een kamearaadje of met een pedofiel. Deze huichelarij en doorgedreven komedie spelen, zien we ook als negatief. Kinderen die een werkelijk open verhouding met hun ouders hebben, kunnen hen een seksueel contact met een volwassene verhalen. Tenzij dit contact ingebed is in een relatie en ze weten dat hun ouders dit niet zullen goedkeuren. Deze kinderen kunnen lijden onder dit moeten geheim houden van dit, wat ze intuïtief als iets moois aanvoelen, of ze kunnen verstaan dat hun ouders hierin bevooroordeelde opvattingen hebben. Dit hoeft dan geen nadelige invloed op de verhouding met de ouders te hebben.

Sommige pubers maken zich ook problemen als gevolg van de maatschappelijke verordening, die ze kennen, van hun ervaringen met hun vriend-pedofiel. Andere kunnen deze maatschappelijke vooroordelen relativeren en naast zich neerleggen. Kinderen uit sociaal-benede elde milieu hebben geleerd hun mannetje te staan in een gevaarlijke wereld. Zij kunnen soms een binding met een pedofiel tot eigen profijt uitbuiten. We zien echter ook intense relaties met een pedofiel, waarbij deze relatie het veilige toevluchtsoord wordt.' (blz. 30-31)

Omdat deze uiteenzetting zo voortreffelijk is, en omdat ze voorkomt in een geschrift dat voor veel lezers niet zo gemakkelijk toegankelijk is, heb ik haar uitvoerig geciteerd.

Herhaalde contacten

Erika Geisler ('Psychische Schäden nach sexuellen Widerfahrnissen' in Jahrbuch für Jugendpsychiatrie, 1962, blz. 124-134) constateert dat jonge meisjes, schoolkinderen nog, als ze het eenmaal hebben meegemaakt, vaak zelf steeds weer dergelijke ontmoetingen zoeken. Niemann signaleert het verschijnsel, dat de kinderen bijzonder vaak spontaan broertjes, zusjes of vriendjes meenemen als ze een volwassene bezoeken, met wie ze seksueel contact hebben gehad, om de anderen hieraan ook deelachtig te maken (Op. cit., blz. 156-157). Rossman ondervroeg, evenals ikzelf dat gedaan heb, een aantal oudere jongens en jongemannen naar wat ze gezocht en gevonden hadden in hun relaties met mannen. Zijn bevindingen kloppen met de mijne: 'In het algemeen bleken jongens voornamelijk om vier redenen op toenaderingspogingen van mannen in te gaan of zelf contact met een man te zoeken: 1 sommige jongens hebben een grote honger naar genegenheid; 2 sommige zijn vooral uit op geld en cadeautjes, en dit niet steeds uit armoede; 3 sommige zoeken het avontuur, nieuwe ervaringen en opwindende dingen buiten het seksuele vlak; 4 maar ook al vaststoppen ze zich misschien achter andere motieven, verreweg de meeste jongens geven zich over aan seksuele omgang met mannen omdat ze er geweldig bij genieten. . . Ze willen seksuele opvoeding en bijzondere seksuele prikkels'. (Loc. cit. blz. 34). Albrecht (op. cit., blz. 66), die hier de cijfers voor jongens en meisjes niet uitsplitst, vond dat de 86 kinderen van 4-13 jaar uit zijn dossiers bij hun positief meewerken aan pedo-seksualiteit, voor 36,0% uit waren op materiële voordelen, voor 24,4% door nieuwsgierigheid waren gereden, voor 20,9% uit onervarenheid meededen, voor 4,7% uit genegenheid en voor 2,3% bewogen waren door eigen seksuele begeerte. Bij 11,7% was het motif niet vast te stellen. (Vgl. de overzichten bij Niemann, op. cit., blz. 129 en 140).

Bloomingdale schreef in *The Agony of Sex* dat ruim 77% van de door hem ondervraagde jongens bewust hadden verlangd, dat het tot seksueel contact met een man zou komen. Meer dan de helft van hen had, voor er nog iets gebeurd was, al begrepen dat de volwassene toenadering tot hen zocht. Ruim 49% gaven toe dat ze het zelf op zo'n toenadering hadden aangelegd of die hadden aangemoedigd toen de kans zich voordeed. Van de resterende jongens gaven 18% louter nieuwsgierigheid op als reden, waarom ze op zo'n contact waren ingegaan, 3% zeiden dat ze zich hadden laten overreden, en de laatste 2% zeiden dat ze met geweld of andere middelen, zoals drugs, waren gedwongen. Dus 98% 'vrijwilligers' en 2% aangeranden op het toaal! Twintig procent hadden zelfs

het initiatief genomen. (Geciteerd door Jerome Williams 'Men and their Boy Studs', Los Angeles 1969, blz. 18-19).

Dr. Martin Hoffman, psychiater aan het probleem-centrum te San Francisco, ziet ook een reeks bewegingstenden: soms nieuwsgierigheid, behoefte aan 'showing off', rebellie tegen het ouderlijk gezag of het verlangen 'heet gemaakt' te worden als de jongens zich van hun seksuele lichamelijke bewust worden.

Het is misschien geen toeval dat de beste roman-beschrijvingen van de ontwikkeling, die een volkomeen normaal ingestelde jongen zelf het seksueel contact met een man doet zoeken, de laatste jaren zijn gegeven door vrouwen. Ik bedoel Christiane Rochefort *Printemps au parking* (Paris 1969) en Isabelle Holland *The man without a face* (Philadelphia 1972).

Grillige seksualiteit

De seksualiteit van het kind is, naar volwassen maatstaven, grillig; het verlangen is 'veelvormig en naamloos, het zwerft overal rond, zoekt alles, omhelst alles, is open en gesloten, gierig en spijziek, egoïstisch en oneindig edelmoedig.' (Duvert, op. cit., blz. 51). Bij veel jongens gaat het in het begin alleen om een zoeken van eigen plezier. Duurt de relatie met een en dezelfde volwassene langer dan kunnen de gevoelens zich zeldzaam verdiepen, de seksuele omgang wordt ingebed in een grote genegenheid en vaste verbondenheid en is een uitdrukking daarvan. De integratie van liefde en sex, die in onze cultuur voor zoveel jongens grote moeilijkheden meebrengt en die door een aantal mensen zelfs gedurende hun hele volwassen leven nooit wordt bereikt, wordt hier door de oudere partner aan de jongen tastbaar voorgeleefd en spontaan zeggen zulke jongens achteraf: 'Van hem heb ik geleerd wat liefde is.' Zo kan de relatie een diepe pedagogische waarde krijgen. Wie meent, dat dezelfde pedagogische resultaten kunnen worden verkregen, zonder dat het tot feitelijk seksueel gedrag komt, moge de wijze woorden van Rudy Kousbroek overwegen: 'De meeste mensen zijn zich er gelooft ik niet van bewust, in hoeverre men met de manifestaties van een gevoel, ook dat gevoel zelf onderdrukt.' (NRC 3 jan. 1975).

De antieke Griekse cultuur, bakermat van onze beschaving, heeft dit erkend. Een bijzonder mooie uiteenzetting van dit cultuurfenomeen heeft Joachim Fernau gegeven in zijn boek *Rosen für Apoll — Die Geschichte der Griechen* (Berlin 1961). 'Waarschijnlijk zijn jonge mensen nooit met zoveel zorg, genegenheid en uitsluitend op hun welzijn gericht bekommernis omringd als in die tijd,' verzuchtte Nietzsche in 'Menschliches-Allzumenschliches'. Het is geen uitzondering meer als bij hedendaagse auteurs dit oude gedachtegoed nieuwe uitdrukking vindt.

Had reeds het officiële Speijer-rapport (alinea 7.9.3.) er op gewezen dat de seksuele initiatie van een minderjarige

door een meerderjarige — onverschillig of deze nu heteroseksueel dan wel homoseksueel geschiedt — in een aantal gevallen 'een betere ontplooiing van, de opgroeiende jongere kan bewerkstelligen', — verder gaat nog prof. dr. W. Schlege, die homoseksuele contacten gedurende de jeugd positief beoordeelt en ze gewenst acht voor een voldoende ontwikkeling en rijping van het maatschappelijk gedrag. Ze zouden volgens hem daarvoor misschien even nodig zijn als de moederliefde voor het kleine kind. ('Homosexualität — soziales Ordnungsprinzip' in *Sexualmedizin* 1973, 2, blz. 296-298). Ook Farson, die uitdrukkelijk vooropstelt dat hij niet wil trachten 'to justify or excuse such criminal behavior', heeft tenslotte de indruk 'that it may favor rather than inhibit the development of social capabilities and mental health in the so-called victims.' (Op. cit., blz. 150-151). Bernard, Reich, Neill, Comfort en Schmidt hebben in de laatste jaren gezegd, dat het hebben van seksuele relaties in de kinderjaren tot een vrijer en harmonischer ontwikkeling van de persoonlijkheid voert.

(Kerscher, loc. cit., blz. 565). Ook de Werkgroep uit het Nationaal Centrum voor Geestelijke Volksgezondheid grondde haar advies niet alleen op het ontbreken van de veronderstelde schadelijke gevolgen, maar mede op de positieve waarde van seksualiteit, ook voor kinderen.

Dr. med. Helga Fleischhauer-Hardt wijst op het seksuele leren en proberan bij hogere diersoorten; dit doet haar vermoeden 'dat de persoonlijke ervaring gedurende kindertijd in de vorm van seksuele spelletjes bijzonder belangrijk is voor de houding in het rijpe geslachtsleven.' Later zegt zij: 'Wat we hierboven voor de seksuele ontwikkeling in de kindertijd en de pre-puberteit geëist hebben, namelijk de mogelijkheid tot vrije ontplooiing van spontane seksuele activiteiten, moet dus ook voor de puberteit gelden.' (Op. cit. blz. 171 en 186). Ethnologisch onderzoek naar seksueel gedrag voerde Ford en Beach tot de conclusie dat die samenlevingen, welke in de kinderjaren en de jeugd ruimschoots seksueel spel toelaten, daardoor de kans vergroten op lustbrengende en bevredigende seksuele omgang in het huwelijk. (Blz. 211 in de Duitse RoRoRo-editie, Berlin 1968 'Formen der Sexualität'). Het boek van Verrier Elwin, die als missionaris in aanraking kwam met de Indische Murias ('The Muria and their ghotul' Bombay 1947) geeft een aanwijzing in de richting, dat levendige promiscue seksuele activiteit in kinderjaren en puberteit een betere voorbereiding is op een stabiel monogaam huwelijk dan een met sterke verbodsbepalingen belegde omgang. Volgens het NISSO-rapport over De seksuele ontwikkeling van het kind (blz. 34) komen Berelson en Steiner in *Human Behavior* (New York 1964) tot dezelfde bevindingen als Ford en Beach.

Ervaring opdoen

Hetzelfde NISSO-rapport vermeldt een stu-

die van Kentler (Seksuele opvoeding, Utrecht 1971) die ervoor pleit, jongeren in de gelegenheid te stellen 'seksuele ervaring op te doen, eerst met zichzelf, later met verschillende partners. Dit stelt hen in staat een gedifferentieerde zinnelijkheid te ontwikkelen die niet blijft steken in de herhaling van het orgasme.' F. Vestin vindt in het Kinderindoctrinatieboek (Den Haag 1971) dat de opvoeders de erotische behoeften van het kind moeten stimuleren omdat dit een sociale behoefte is. Zij pleit ervoor, kinderen te betrekken bij het vrijen van volwassenen, niet als toekijkers maar als deelnemers. Het kind moet de gelegenheid krijgen met andere mensen te knuffelen en niet alleen met mamma en pappa. (NISSO-rapport blz. 60).

Ik verwijs tenslotte naar de diepgaande analyse, die de bekende jeugdpsycholoog Prof. Dr. N. Beets uit Leiden reeds in 1958 gaf in zijn prachtige boek *Lichaamsbeleving en sexualiteit in de puberteit* (Utrecht, tweede druk 1964). Beets vraagt zich daar af, of het pedagogisch wel zo wenselijk is dat een kind geen seksuele belevingen heeft. De jongen die het seksuele negeert, zal 'wanneer hij ouder wordt, een steeds koudere en vlakker indruk' op ons gaan maken en men kan verwachten 'dat hij gevoelsmatig zal opdrogen'. 'Wanneer zo'n kind intelligent is, zal het misschien zonder zelfbeklag door het leven gaan. Het zal zichzelf niet bewonderen en niet haten, het geraakt niet in vuur of vlam. Het kent het bewonderen van de ander niet, het prijst nooit iemand, het wordt niet enthousiast'. Wellicht is dit soort mensen in wetenschappelijke of organisatorische functies heel nuttig. 'Maar voordat moralisten, pedagogen, blechtvaders en anderen de jongeren prijzen, die al het geslachtelijke zo keurig buiten de deur weten te houden, moeten zij zich toch wel afvragen wat zij eigenlijk doen. Moet de plant de mens tot voorbeeld worden gesteld?' (Blz. 138-139).

Niemann citeert een woord van de seksuoloog Ernst Bornemann uit diens *Lexikon der Liebe* (München 1968) waarin deze zegt, dat er evenveel pedofielen zijn als vroegrijpe, naar een vaderfiguur zoekende kinderen, en dat het daarom een taak voor de maatschappij is zulke pedofielen en zulke kinderen als partners bij elkaar te brengen. (Op. cit., blz. 1).

'Tot dusver was de seksuele opvoeding onmiskenbaar gericht op een sterk onderdrukken van de seksualiteit, al van de eerste kinderjaren af', schrijft dr. Helga Fleisschauer-Hardt. Maar we kunnen niet voorbijgaan aan de inzichten van de psychologie en daarom zullen we radicale anders moeten gaan denken. (Op. cit., blz. 185).

Als we ons nog problemen maken over het hoe en wat van seksuele voorlichting aan kinderen, dan antwoordt Tony Duvert dat de pedofiel, die met een 10-13-jarig kind omgaat, daar niet de minste moeite mee heeft. In die jaren wil het kind in de eerste plaats genieten en wat degenen, met wie het geniet,

het spelenderwijze bijbrengt, boeit het meer dan de gynecologische uiteenzettingen van de voorlichting door zijn ouders. (Op. cit., blz. 38).

Het grote verschil tussen onze huidige westerse cultuur en die van de meeste andere volken en tijden is, zo stelden Whiting en Child in hun *Child training and personality* (New Haven 1953) vast, is dat wij de kinderen vooral trainen in zinnelijkheid en onderdrukking van de seksualiteit, terwijl de anderen de seksualiteit meer vrij laten en vooral de agressiviteit bestrijden. Zou een maatschappij met meer seksuele vrijheid en minder agressiviteit ook voor ons geen wenkend perspectief kunnen zijn?

Het is belangrijk als kinderen, die seksuele omgang hebben met een pedofiel, of jonge mannen en vrouwen, die tot voor kort een dergelijke omgang hadden, zich daar zelf uiterst positief over uitspreken. Men heeft ze in radio-uitzendingen kunnen horen, men vindt er geciteerd in het boekje *Sex met kinderen*;

ik heb er zelf voorbeelden van verzameld en hierboven aangehaald. Jongens zelden mij herhaaldelijk: 'als ik zelf later een zoon heb, zou ik hem ook zo'n verhouding toewensen, het is een van de fijnste dingen in je jongensjaren.' En het blijft niet bij toekomsfantasieën. Ik ken een vader die zijn twaalfjarige zoon bij de man bracht, met wie hij zelf als jongen jarenlang had verkeerdt en zei: 'Ik hoop dat je van hem net zo veel zult houden als van mij.' Inderdaad ontstond hieruit een verhouding, die nu al vele jaren duurt. Deze vader was een intellectueel die het in zijn beroep tot een topfunctie bracht. Maar ik ken ook een heel gelukkig getrouwd arbeider, die dol is op zijn twee zontjes met wie hij haast al zijn vrije tijd bezig is, en die verklaarde: 'Ik hoop dat ze, als ze een jaar of twaalf zijn, net zo iemand leren kennen als de man, die ik op mijn veertiende ontmoette en die ik nog altijd als een beste vriend beschouw. Wat die niet voor me gedaan en betekend heeft!' Ik ken een moeder, die tegen een oudere pedofiel zei: 'Ik zal je altijd dankbaar zijn voor wat je voor mijn man bent geweest in zijn jongensjaren; je hebt hem de mooiste voorbereiding op het huwelijk gegeven. Als onze zoon straks veertien is, moet hij ook maar eens bij je komen logeren. Ik weet zeker dat je hem aardig zult vinden en het zou fijn zijn, als er net zo'n band tussen jullie ontstond.'

Veranderen van mening

Dit zijn maar enkele vragen uit vele voorbeelden. Misschien klinken ze voor sommige lezers verbazingwekkend, omdat ze nooit in aanraking zijn gekomen met dit aspect van de werkelijkheid. Wie onverwacht in staat gesteld wordt met deze werkelijkheid kennis te maken, kan daardoor grondig van mening veranderen.

Zo ken ik een vergrijsd priester, die in een door mij behandelde strafzaak van een pe-

doffel een brief aan de rechter-commissaris schreef, waarin hij de seksuele gedragingen van mijn cliënt voorzichtig als 'niet al te vlot invoelbaar' aanduidde en er duidelijk afwijzend tegenoverstond. Toen ik deze geestelijke maanden later over deze geschiedenis sprak en hem hieraan herinnerde, antwoordde hij: 'Dat zou ik nu niet meer zo zeggen.' Verbaasd vroeg ik hem wat hem tot dit veranderde standpunt had gebracht. Hij vertelde mij toen, dat zijn bezwaar tegen een pedofiele verhouding altijd geweest was de relatieve hulpeloosheid van het kind: tegenover de volwassene, die het met zijn seksualiteit benaderde, moest het kind zich onmachtig, weerloos, allicht bedreigd voelen, dus traumatisch geschokt en onvrij. Deze voorstelling, moest hij nu erkennen, berustte uitsluitend op zijn fantasie over wat er zich in zo'n verhouding zou afspeelen, maar hij kon het zich eenvoudig niet anders denken. Tot hij toevallig een stuk van de realiteit te zien kreeg. Een middag was hij op huisbezoek bij een man, van wie de priester wist dat deze een pedofiele verhouding had met een veertienjarige jongen. Terwijl hij er zat kwam onverwacht ook de jongen. Natuurlijk vond er geen vrijpartij plaats waar de bezoeker bij zat, maar in de anderhalf uur dat de priester nog bleef zag hij hoe die twee met elkaar omgingen: als mensen die dol op elkaar en gelukkig in elkaars nabijheid zijn. 'Ik heb nog nooit een jongen zo open, zo ontspannen, zo vrij, zo op zijn gemak, zo kennelijk tevreden met de hele situatie gezien. Als mensen zoveel voor

elkaar zijn, moet er iets goeds, ik bedoel iets ethisch goeds, aan de hand zijn.' Na een lang gesprek schreef deze geestelijke mij een brief, waarin hij onder andere zegt tot inzichten gekomen te zijn, 'die voortaan onuitroefbaar in de geest wortel schieten, ook al rukken er nog zoveel critici aan die ze met de gevatheid van de argwaan tegenspreken... Ik voel nu dat de genegenheid en de ontroering voor een ontwakende jongen stilte en verwondering, tederheid en zorg kunnen oproepen. En begrijp nu dat de cultuur, om niet te zeggen de schepping, warmer en rijker zou zijn als er méér mensen waren met dit talent'. Wie niet blijft stilstaan bij verwerpelijke en schadelijke pedoseksuele gewelddaden en aanrandingen, wie begrepen heeft dat pedoseksualiteit ook niet zonder meer opgaat in afkeurenswaardige seksuele opdringerigheid van de zijde van volwassenen, zal — zonder zijn verwerping en zijn afkeuring van deze aspecten ook maar iets minder fel te doen klinken — toch door kennismaking met de werkelijkheid van de pedofilie kunnen doorstoten tot een dergelijk inzicht. Hij begrijpt dan dat de liefde, die bij uitstek de kracht heeft mensen te vormen, ook in deze gedaante hen die liefhebben vormen, ontwikkelen en verrijken kan. En dat het daarom bitter en pedagogisch gevaarlijk is, pedofiele strafrechtelijk en maatschappelijk op één hoop te gooien met het gewelddadig aanranden van kinderen of het schokkend confronteren van kinderen met volwassen seksualiteit.